Ἀριθ. 289 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 | 12 Ἰουλίου 1881

Ο ΚΟΜΗΤΗΣ

Ἅπασα τῶν Παρισίων ἡ πόλις ἐθεάσατο περὶ τὴν δείλην τῆς 28ης Ἰουνίου (ν) λαμπρὸν κομήτην ἀΐρνης ἐμφανισθέντα, οὗτινος τὸ κέντρον, λάμπον ὡς ἀστὴρ πρώτου μεγέθους, ἠκτινοβόλει εἰς τὸ λυκαυγὲς μετὰ μείζονος ἐντάσεως πάντων τῶν ἐν τῇ αὐτῇ οὐρανίᾳ χώρᾳ ἀστέρων. Τὸ νέον τοῦτο ἄστρον ἐγένετο ὁρατὸν διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ καθ' ὅλην τὴν νύκτα τῆς 23 πρὸς τὴν 24 Ἰουνίου, καθὼς καὶ τὴν ἑπομένην τῆς 24 πρὸς τὴν 25, θὰ ἐξακολουθήσῃ δὲ διαυγάζον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καθόσον ἀνυψοῦται ὁλονὲν πρὸς τὸν ἀρκτικὸν πόλον.

Ὁ κομήτης οὗτος, ὁ ἐκπλήττων ἡμᾶς διὰ τῆς λάμψεώς του, ἔρχεται ἐκ τῶν νοτίων χωρῶν τοῦ οὐρανίου θόλου. Ἀνακαλυφθεὶς τὴν 29 Μαΐου ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τοῦ Ῥίου-Ἰανείρου ὑπὸ τοῦ κ. Κρούλς, εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος, περὶ οὗ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας μετέδωκε τὰς πρώτας παρατηρήσεις εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν. Οὐδόλως ὑπετίθετο, ὅτι ἤθελε φθάσει τοσοῦτον λαμπρός, τὴν αὐτὴν δὲ τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἡμέραν τὸ ἀστεροσκοπεῖον τῶν Παρισίων ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ κομήτης δὲν θὰ ἦναι ὁρατὸς τὸ ἑσπέρας εἰμὴ μετὰ δύο ἡμέρας.

Ἀλλ' εἶνε πάντοτε κάλλιον νὰ ὑποτιμῶμεν μᾶλλον ἢ νὰ ὑπερτιμῶμεν τὰς τοιαύτης φύσεως ἀστρονομικὰς προρρήσεις, καθόσον ἡ προσδοκία τοῦ κοινοῦ ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ ἀπατηθῇ ἐξ ἁπλῆς τινος ἐλαττώσεως τοῦ φωτὸς τῶν τοιούτων μυστηριωδῶν ἄστρων.

Ὁ κομήτης διατρέχει τὸν οὐρανὸν μετὰ ταχύτητος ὑπερτέρας τῆς γῆς, ἧς ἡ ταχύτης εἶνε μόνον 106,000 χιλιόμετρα τὴν ὥραν, ἤτοι 29, 450 μέτρα τὸ δευτερόλεπτον. Ὁ πυρφόρος οὗτος στρατηλάτης τοῦ ἀπείρου κατὰ τὴν 19 Ἰουνίου διέβη ἐγγὺς τοῦ ἡλίου, καὶ ἤδη ἀπομακρύνεται ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἐκ τῆς γῆς. Ἐν αὐτῷ ἔχομεν τὴν ἀπροσδόκητον ἐπάνοδον τοῦ κομήτου τοῦ 1807[1]. Τὴν νύκτα τῆς 28 πρὸς τὴν 29 ὁ κομήτης ὤρθη διὰ ἁπλοῦ ὀφθαλμοῦ μέχρι τῆς 9 καὶ 1]4 ὡς πρωτοβάθμιος ἀστήρ, εἰς τὰς 3 δὲ τὸ πρωΐ, ὄρθρου βαθέος, ἐπεφαίνετο εἰσέτι ἀρκούντως ζωηρὸς ἅτε μὴ δύων. Ἡ οὐρὰ αὐτοῦ τὴν νύκτα τῆς 28 εἶχε μῆκος 8 μοιρῶν, κατὰ τὸν ὡς ἔγγιστα ὑπολογισμόν, ὃν ἐγὼ αὐτὸς ἐποίησα, ἔχει δὲ ἔκτασιν πλέον τῶν 10,000,000 λευγῶν.

Τὸ κέντρον εἶναι λίαν λαμπρόν, καὶ φαίνεται περιστοιχούμενον ὑπὸ ἀτμώδους ἀτμοσφαίρας ἀκτινοβολούσης ἐκ διαλειμμάτων. Τὸ ὅλον τοῦ πυρῆνος ἢ τῆς κεφαλῆς παρουσιάζει ἐλλειπτικὸν σχῆμα, ἡ δὲ οὐρὰ φαίνεται οὖσα ἄθροισμα ἀτμῶν, ὠθουμένων σφοδρῶς ἐκ τοῦ ἀντιθέτου πρὸς τὸν ἥλιον μέρους. Ἡ οὐρὰ αὕτη προηγεῖται τοῦ κομήτου κατὰ τὴν κίνησιν αὐτοῦ εἰς τὸ ἄπειρον. Παρατηρούμενον διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ μυστηριῶδες τοῦτο ἄστρον δίδωσι τὴν ἰδέαν κόσμου καιομένου, οὗτινος ὁ καπνὸς ἀναθρώσκει καθέτως καὶ σχεδὸν εὐθὺ πρὸς τὸν βόρειον πόλον.

Ὁ πλάνης οὗτος ὁδοιπόρος τοῦ ἀπείρου, ὁ κομήτης τοῦ 1807, ὃν οἱ ἀστρονόμοι τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας, ἐν οἷς καὶ ὁ διάσημος Βέσελ, ἐνόμιζον ἀναχωρήσαντα διὰ 1700 ἔτη, ἐνεφανίσθη αἴφνης εἰς τὸν ὁρίζοντα ἡμῶν, ἀναμφιβόλως ὅπως διδάξῃ τοὺς μαθηματικοὺς τῆς γῆς ὅτι ὀφείλουσι ν' ἀπέχωσι τοῦ ὑπολογίζειν πᾶν ὅ,τι δὲν εἶνε δεκτικὸν ὑπολογισμοῦ, καθὼς καὶ τοῦ πιστεύειν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἔχουσι προσωπικὴν ἀξίαν.

Ὄντως ἀστρονόμοι τινὲς τηλικαύτην ἐποιήσαντο κατάχρησιν τῶν ἀριθμῶν, ὥστε θὰ ἀπέληγον εἰς τὴν δυσφήμησιν καὶ αὐτῆς τῆς ἀστρονομίας, ἐὰν ἡ ὑψηλὴ αὕτη ἐπιστήμη δὲν ἐδέσποζεν αὐτῶν δι' ὅλης τῆς λαμπηδόνος της. Αἱ μαθηματικαὶ μέθοδοι δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς μύλους, ἐξ ὧν δεν ἐξέρχεται εἰμὴ ὅ,τι ἐν αὐτοῖς ἐτέθη, ἐὰν δὲ ὁ μυλωθρὸς δὲν ἔρριψεν εἰμὴ κριθὴν καὶ σίκαλιν, δὲν θὰ παραχθῇ βεβαίως οὐδὲ εἷς κόκκος ἀλεύρου ἐκ σίτου. Τί θέλει συμβῇ ἑπομένως ἐὰν ἀντὶ παντὸς ἄλλου ῥίψῃ ἄμμον;

Δυστυχῶς ὑπάρχουσιν ἐν ἁπάσαις ταῖς χώραις ἀστρονόμοι, οἵτινες διανύουσι τὸν βίον γράφοντες ἀριθμοὺς, καὶ ἐπὶ τέλους καταντῶσι νὰ πιστεύωσιν, ὅτι τὰ ἀρχιτεκτονικὰ αὐτῶν ἔργα εἶναι ὁ ναὸς τῆς Οὐρανίας αὐτῆς. Διατείνονται φέρ' εἰπεῖν ὅτι ὑπελόγισαν ἔλλειψίν τινα, ἧς ὅμως δὲν εἶδον ποτὲ οὔτε τὸ χιλιοστὸν μέρος, τῆς ὁποίας δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παρατηρήσωσιν εἰμὴ ἐλάχιστον τόξον δυνάμενον νὰ ἦναι ἐλλειψοειδὲς, ἀλλ' ἐπίσης καὶ νὰ ἀποτελῇ παραβολήν. Θὰ ἦτο δὲ τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ἤθελέ τις νὰ ὑπολογίσῃ τὴν ἡλικίαν τοῦ πλοιάρχου ἐκ τοῦ μήκους ἢ ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ πλοίου.

1. Τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον ἀμφισβητεῖ ὁ σοφὸς διευθυντὴς τοῦ παρ' ἡμῖν ἀστεροσκοπείου κ. Ι. Σμίθ, ὡς εἶδον οἱ ἀναγνῶσται τῆς «Ἑστίας» ἐν τῷ προηγουμένῳ Δελτίῳ.

Εἶναι βέβαιον ἐν τούτοις ὅτι, καίτοι ὁ κομήτης οὗτος ἐπέστρεψε ταχύτερον ἢ ὅ,τι προσεδοκᾶτο, οὐδὲν κακὸν θὰ πράξῃ ἡμῖν, ὡς δὲν ἔπραξε καὶ κατὰ τὸ 1807. Τὸ μόνον δὲ, ὅπερ δυνάμεθα νὰ προείπωμεν, εἶνε ὅτι προαγγέλλει πόλεμόν τινα κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο οὐδένα τρέχομεν κίνδυνον νὰ ἐξαπατηθῶμεν, καθόσον, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου καὶ ἐντεῦθεν, ἡ ἡμετέρα νοημονεστάτη ἀνθρωπότης δὲν ἀφῆκεν οὔτε ἓν ἔτος νὰ παρέλθῃ, χωρὶς νὰ συγκρουσθῇ ἐπὶ ἑνὸς ἢ ἐπὶ ἑτέρου σημείου τῆς φιλέριδος αὐτῆς μυρμηκιᾶς. Τὴν πρόρρησιν ταύτην ποιοῦντες ἐσμὲν βεβαιότεροι περὶ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς, ἢ ἐὰν ἠθέλομεν προαναγγείλει ἔτος ἰσχυρῶν καυσώνων ἢ ἐξαιρετικῶν οἴνων.

Τὸ παρελθὸν ἔτος ἕτερος κομήτης, πολὺ σπουδαιότερος τοῦ παρόντος, ἔχων οὐρὰν μακροτέραν τῆς ὅλης ἀποστάσεως τῆς χωριζούσης ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἡλίου (37,000,000 λευγῶν) ἐφώρμησε μανιώδης κατὰ τοῦ ἄστρου τῆς ἡμέρας, ἐπιβὰς ἐπ' αὐτοῦ, μετὰ ταχύτητος 300,000 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον τὴν 28 Ἰανουαρίου 1880 εἰς τὰς 10 ὥρ. τῆς πρωΐας, διανύσας ἐντὸς 3 ὡρῶν τὸ ἥμισυ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου καὶ προσεγγίσας μέχρις 60,000 λευγῶν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ὅτε ἤρξατο τρέχων, πετῶν μετὰ τάχους 400,000 μέτρων τὸ δευτερόλεπτον.

Ἡ μάζα τοῦ ἡλίου ἐξακοντίζει περὶ αὐτὴν ὄγκους διαπύρου ὑδρογόνου μέχρις ὕψους 80,000 λευγῶν. Καὶ ὅμως ὁ μνησθεὶς κομήτης διῆλθε τὰς φλόγας ταύτας χωρὶς νὰ καῇ καὶ χωρὶς νὰ ἀναγκασθῇ νὰ σταθῇ οὔτε ὑπὸ τῆς πυροπολουμένης ἀτμοσφαίρας, οὔτε ὑπὸ τῆς φρικώδους ἕλξεως τῆς ἡλιακῆς σφαίρας, τῆς οὔσης 324,000 φορὰς βαρυτέρας τῆς γῆς καὶ 1,280,000 φορὰς ὀγκωδεστέρας. Εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις τὴν δύναμιν τῆς θερμότητος, εἰς ἣν ὑπεβλήθη ὁ κομήτης.

Ἐξ αὐτοῦ θεωρούμενος ὁ ἥλιος εὑρίσκετο ὑπὸ γωνίαν 88 μοιρῶν, παρουσιάζων κατὰ συνέπειαν διάμετρον 165ἀκις μεγαλειτέραν τῆς εἰς ἡμᾶς δεικνυομένης. Θὰ ἔλαμπεν ἑπομένως ἐν τῷ οὐρανῷ τοῦ κομήτου ὡς ἀπειρομεγέθης δίσκος, οὗτινος τὸ μὲν κατώτερον χεῖλος ἥπτετο τοῦ ὁρίζοντος, τὸ δὲ ἀνώτερον εὑρίσκετο εἰς τὸ μεσουράνημα. Τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ἤτοι τὴν πρώτην Φεβρουαρίου, ὁ φλεγέθων ὁδοιπόρος ἐνεφανίζετο εἰς τὴν γῆν καταπλήττων τοὺς ἀστρονόμους τῆς Αὐστραλίας ἕνεκα τοῦ ἀπλέτου φωτὸς, ὅπερ ἐξηκόντιζεν ἀνὰ μέσον τῶν ἀστερισμῶν. Εἶτα ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον αὐτοῦ, χωρὶς νὰ συμβῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπαναστάσεις.

Τὴν 27 Φεβρουαρίου 1843 περὶ τὴν 10 πρωϊνὴν ὥραν ὁ αὐτὸς κομήτης διέβη ἔμπροσθεν τοῦ ἡλίου· τὴν φορὰν δὲ ταύτην, εὑρισκόμενος 31,000 λεύγας μόνον εἰς ἀπόστασιν αὐτοῦ, ἐξετέλεσεν ἐντὸς 2 ὡρῶν ὅλον τὸν γῦρον τοῦ ἡλιακοῦ ἡμισφαιρίου ἐστραμμένου πρὸς τὸ περιήλιον αὐτοῦ. Τὴν ἐπαύριον 28 Φεβρουαρίου ἐφάνη ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ ἀκριβῶς πλησίον τοῦ ἡλίου. Ἡ οὐρὰ αὐτοῦ εἶχε μῆκος 80,000 λευγῶν.

Ἡ περίοδος τοῦ κομήτου τούτου ὑπελογίσθη εἰς 376 ἔτη, δὲν ἐπεριμένετο δὲ εἰμὴ τὸ ἔτος 2, 219, ἀλλ' αἴφνης ἐπανέκαμψεν χωρὶς νὰ ἀναγγελθῇ. Ὅθεν δύναταί τις νὰ εἴπῃ νῦν σχεδὸν μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ἀνὰ πᾶν 37ον ἔτος ἐπισκέπτεται τὰς ἡμετέρας χώρας. Δὲν εἶναι πάντοτε ἐξίσου ὁρατὸς, ἀλλ' εἰς πλείστας ἐκ τῶν προηγουμένων αὐτοῦ περιόδων ἀνευρέθη πάντοτε. Εἶναι ἐπίσης λαμπρὸς καὶ φοβερός.

Ὑπῆρξεν ὁ αὐτὸς πιθανὸν κομήτης ὁ ὀρθεὶς ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τοῦ ὑπάτου Ὀκταβίου τὸ 75ον ἔτος Π. Χ., καὶ ὁ ἐκπλήξας τοὺς νικητὰς τοῦ κόσμου ἐπὶ τῆς 5ης ὑπατείας τοῦ Τίτου, τὸ 73ον μ. Χ. Κατὰ τὰς πιθανωτέρας δὲ παρατηρήσεις εἶνε ὁ αὐτὸς, ὅστις ἐνεφανίσθη ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καθ' ἣν στιγμὴν ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπωνομάσθη ὑπὸ τῆς παραδόσεως *Ὁ ἀστὴρ τῶν Μάγων*.

Οἱ ἀστρολόγοι ἀνήγγειλαν ὅτι, ὅταν ἐπιστρέψῃ ὁ ἀστὴρ τῶν Μάγων, ὁ Θεάνθρωπος θέλει καταβῇ ἐκ νέου ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπως κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς. Τὸ μυστηριῶδες ἄστρον ἐπανῆλθεν, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε οὐδεμίαν ἔχομεν νὰ οἰκτείρωμεν γηΐνην καταστροφήν.

Τί ἐστι κομήτης;

Μάζα νεφελώδης, ἐλαφροτάτη, ἧς τὸ κέντρον δύναται νὰ ἦναι στερεὸν, ἢ νὰ ἀποτελῆται ὑπὸ στερεῶν ἀερολίθων, φερομένων εἰς τὸ περιήλιον μέχρι πυρακτώσεως, ἀλλ' ὧν ἡ μεγαλειτέρα ἔκτασις σχηματίζεται ὑπὸ φωτεινῆς νεφέλης.

Αἱ μάζαι αὗται κινούμεναι μεμονωμέναι εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ ἀπείρου λαμβάνουσι φυσικῷ τῷ λόγῳ σφαιρικὸν σχῆμα, καὶ ἀποβάλλουσι τὴν οὐράν, τὰς γραμμὰς καὶ τὴν ἔκτακτον κόμην. Ὅταν δὲ φθάσωσιν εἰς ἡλιακὰς χώρας, εἶναι πλέον εὐαίσθητοι ἢ οἱ πλανῆται ὑποβαλλόμενοι εἰς τὴν θερμαντικὴν, φωτεινὴν καὶ ἠλεκτρομαγνητικὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡλίου. Ὁ κομήτης διαστέλλεται, οἱ ἀτμοὶ αὐτοῦ ἀναπτύσσονται καὶ ἐκπέμπονται πρὸς τὸ φαεινὸν ἄστρον, εἶτα παρατηροῦνται ἀπωθούμενοι πανταχόθεν ἀπὸ τοῦ πυρῆνος, καὶ οὕτω ἄρχεται ὁ σχηματισμὸς τῆς οὐρᾶς.

Συχνάκις φωτειναὶ ἀκτῖνες περικυκλοῦσι τὸν πυρῆνα, ἐνίοτε δὲ ἀποτελεῖται περὶ αὐτὸν πολλαπλοῦς πέπλος, συγκείμενος ἐκ σειρᾶς ἐπαλλήλων περιβολῶν. Τὰ φωτεινὰ ταῦτα ἀέρια ἀπωθοῦνται συνεπῶς πρὸς τὰ ὄπισθεν, ἐνῷ ὁ κομήτης διανύει τροχάδην τὸν δρόμον του.

Φαίνεται ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα παράγονται κυρίως ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Τότε ὁ κομήτης ἀρίκισι τὸ σφαιρικὸν σχῆμα καὶ λαμβάνει τὸ ὠοειδὲς ἢ ἐλλειψοειδὲς, μακυνόμενος κατὰ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον διεύθυνσίν του.

Ἡ διὰ τοῦ πρίσματος ἀνάλυσις ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ἄστρα ταῦτα σύγκεινται κυρίως ἐξ ἀτμῶν ἀνθρακος ἐν λίαν ῥευστῇ καταστάσει.

Πόθεν ἔρχονται τὰ σώματα ταῦτα;

Τινὰ μὲν δύνανται νὰ ὦσι μικρὰ, νεφελώδη, ἑλκόμενα ὑπὸ τῆς ἕλξεως τοῦ ἡλίου, ὅτε οὗτος βαίνει πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους, ἄλλα δὲ μάζαι κόσμων διατρέχουσαι τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ οὐρανοῦ καὶ φθάνουσαι εἰς τὴν σφαίραν τῆς ἡλιακῆς ἕλξεως. Ἄλλα πάλιν ἐνδέχεται νὰ προῆλθον ἐξ ἐκρήξεων γενομένων ἐπ' αὐτῆς τῆς ἡμετέρας ἡλιακῆς ἑστίας, ἄλλα δὲ νὰ ὦσι τὰ ἐρείπια κατεστραμμένων κόσμων, οἵτινες πίπτουσιν ἐν τῇ αἰωνίῳ νυκτὶ, μέχρις οὗ ἕλξις τις καταστῇ κυρία αὐτῶν καὶ τοὺς ἐπαναρρίψῃ εἰς τὸ χωνευτήριον τῆς ζωῆς. Τὰ πάντα δὲ πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι ὑπάρχουσιν, ἐσπαρμένοι τῇδε κἀκεῖσε ἐπὶ τῶν πλανητικῶν ζωνῶν καὶ πλέοντες ἐπὶ τῶν αἰθερίων κυμάτων, κομῆται τινὲς συνιστάμενοι πρὸ πάντων ἐκ ναυαγίων, ἅτινα ὑπέστησαν ἐνδεχομένως τόσα ἑκατομμύρια κόσμων. Εἰσὶ τὰ λείψανα τῶν νηῶν τούτων, τῶν ἀνικάνων κατὰ τὸ πλεῖστον ὅπως ἐκτελέσωσιν ἄνευ ἀβαρίας τὴν εἰς τὸ ἄπειρον διαδρομὴν αὐτῶν. Οὐχ ἧττον τμήματα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον διαλυθέντα δὲν ἀφέθησαν τυχαῖα ἐν τῷ ἀπείρῳ χώρῳ. Τὰ τμήματα ταῦτα κινοῦνται ἐντὸς τροχιᾶς, ἧς τὸ σχῆμα ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν τροποποιήσεων, ἃς ἐπήνεγκον εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ταχύτητα αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐπιδράσασαι ἀνατρεπτικαὶ ἐνέργειαι.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα εἰσδυόντων κομητῶν τυγχάνει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οὕτω καθ' ὑπερβολὴν μέγας, ὥστε κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων ἐτῶν—εἰς ἃ ἑκατομμύρια ἔτη ἐπιτρέπεται νὰ προσδιορίσωμεν τὴν διάρκειαν τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος,—τὰ μεταξὺ τῶν πλανητῶν διαστήματα θὰ διεσχίσθησαν ὑπὸ ἀπείρου πληθύος χειμάρρων ὕλης κομητῶν διαλυθέντων, τεταχίων κομητῶν, ἅπερ αἱ οὐράνιοι γαῖαι δὲν δύνανται ἢ νὰ συναντῶσι συνεχῶς. Ἑκατομμύρια κομητῶν πλέουσιν ἀδιακόπως περὶ ἡμᾶς ἐν τῇ αἰθερίῳ ὠκεανῷ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕκαστος βλέπει ὁποῖον ἀπροσδόκητον ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ σπουδὴ τῶν ἄστρων τούτων, ἅτινα κατά τινα ἐποχὴν ὑπῆρξαν ὁ τρόμος τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τὰ ὁποῖα ἐνώπιον τῶν διαφόρων νεωτέρων ἀστρονόμων κατέστησαν διὰ μιᾶς ἀσήμαντα, καθόσον τινὲς ἐξ αὐτῶν τὰ ἀπεκάλουν *μηδενικὰ ἄστρα*, καὶ ἕτεροι *καρηκομήτα μηδενικά*. Καὶ ὅμως ταῦτα εἰσὶν ἀναμφιβόλως προωρισμένα νὰ ἀποκαλύψωσι πολλὰ μυστήρια ἐπὶ τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τῶν ὄντων.

[Ἐκ τοῦ «Voltaire»]

CAMILLE FLAMMARION.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ῥουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια (βλ. σελ. 413).

ΙΕ'

Νέα πρόσωπα καὶ νέα πράγματα.

Εἰς τὴν πρώτην θέσιν, τουτέστιν ἐγγὺς τοῦ κιγκλιδώματος, ὅπερ χωρίζει τὸ ἱερὸν ἀπὸ τῆς λοιπῆς μικρᾶς ἐκκλησίας, εὑρίσκομεν τὴν ἐπαύριον πρωΐαν γονυπετεῖς τὸν Βαττίσταν καὶ τὴν Σπεράντσαν, ἀκροωμένους εὐλαβῶς τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ψαλλομένην λειτουργίαν. Ἡ ἁγία τράπεζα, ἧς ὑπεράνω εὑρίσκεται ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν, κρυπτομένη δι' αὐλαίας ἀπὸ τῶν βεβήλων ὀμμάτων, εἶνε πλουσίως κεκοσμημένη, τοὺς δὲ τοίχους τῆς ἐκκλησίας καλύπτουσιν ἀναθήματα, ὧν τὰ πλείστα εἶνε καρδίαι ἀργυραῖ ἢ κνήμη τις ἢ χεὶρ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου ἢ καὶ παιδίον ἔτι ἀργυροῦν, ἐσπαργανωμένον κατὰ τὸ ἰταλικὸν ἔθιμον. Ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ μικραί τινες ἀρχαῖαι εἰκόνες, ὧν τὰ ἐννέα δέκατα παριστάνουσι δῆθεν πλοῖα βυθιζόμενα ἐν μέσῳ φοβερῶν κυμάτων καὶ τὴν Παναγίαν καθημένην ἐντὸς νεφέλης καὶ προσβλέπουσαν ἵλαρῶς.

Ἡ λειτουργία ἐπεράνθη μετὰ μικρὸν, ἡ Σπεράντσα προσήνεγκε τὸ ἀνάθημά της — μεγάλην ἀργυρᾶν καρδίαν —, ὁ Βαττίστας ἐπίσης — εἰκόνα παριστῶσαν ἅμαξαν ἀνατρεπομένην καὶ τὴν Παναγίαν ὑπεράνω αὐτῆς, ἐν μέσῳ νεφελῶν —, καὶ οἱ πιστοὶ ἀπεσύρθησαν.

— Πῶς οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, εἶπεν ἡ Λουκία πρὸς τὸν ἰατρὸν, καταβαίνουσα τὰς βαθμίδας τῆς μικρᾶς στοᾶς, ὅθεν εἶχον ἀκροασθῇ τὴν λειτουργίαν, πῶς οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶνε δυνατὸν νὰ πιστεύουν ὅτι τόσον μικρὰ εἰκὼν ἐχρησίμευσεν ὡς ἱστίον πλοιαρίου;

— Ἡ παρατήρησίς σας, δεσποινὶς, εἶνε φοβερὰ αἱρετική, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός· ἂν τὸ πλοιάριον ἦτο πολὺ μικρὸν, ποῦ θὰ ἦτο τὸ θαῦμα;

Καὶ ὁδηγῶν αὐτὴν ἀριστερᾷ τοῦ παρεκκλησίου προσέθηκε:

— Καὶ τώρα, ἂν θέλετε νὰ σᾶς ὁδηγήσω, θὰ σᾶς φέρω εἰς ἓν μέρος, ὅπου σᾶς προσμένει πολὺ εὐάρεστος ἔκπληξις.

— Ὅπως θέλετε, εἶπεν ἡ Λουκία.

Ἡ ἀσυνήθης αὐτὴ ψυχρότης ἐξέπληξε τὸν Ἀντώνιον, ὅστις ἐθεώρησεν αὐτὴν ἀτενῶς, καὶ τῇ εἶπε:

— Φοβοῦμαι μὴ δὲν ἐκοιμήθητε ἀπόψε καλά.

— Ἀπεναντίας, ἀπήντησεν ἐκείνη σχεδὸν ἀποτόμως, ποτέ μου δὲν ἐκοιμήθην καλλίτερα.

Ἄ, Λουκία! ἂν δὲν ἦσαν πορφυραῖ αἱ παρειαί σου, πόσον δικαίως ἠδύνασο νὰ ἐπιτιμηθῇς ὡς ψευδομένη ὑπὸ τὰ ὄμματα αὐτὰ τῆς Παναγίας!

Ὁ Ἀντώνιος τὴν ἐθεώρησε καὶ πάλιν σιωπηλὸς, χωρὶς νὰ τῇ προσφέρῃ κἂν τὸν βραχίονά του. Ἄλλως δὲ ἵστατο μακρὰν του, καὶ παρεῖχεν αὐ-

τῷ τὸ δικαίωμα νὰ ὑποθέσῃ ὅτι δὲν ἐπεθύμει τὸ στήριγμά του. Ἐβάδισαν οὕτω ἐπί τινας στιγμάς, σιωπηλοί, εἶτα δὲ, παρακάμψαντες προεξοχήν τινα τοῦ βράχου, ἔφθασαν εἰς ὀροπέδιον καλυπτόμενον ὑπὸ ἀγρίων ῥοδῶν.

Ἡ Λουκία ἱλαρύνθη πρὸς τὸ θέαμα, ὁ δὲ Ἀντώνιος εἶπεν·

— Ἐδῶ ἦτον ἡ ἀρχικὴ ἐκκλησία. Φαίνονται ἀκόμη μεταξὺ τῶν θάμνων τὰ λείψανα τῶν παλαιῶν τοίχων. Μακρυνθῆτε ὀλίγον, διότι ἀλλέως εἶνε ἀδύνατον ν' ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ τὰ ἀγκάθια, ταῦτα δὲ λέγων, εἰσεχώρησε μεταξὺ τῶν πυκνῶν θάμνων καὶ ἤρχισε νὰ κόπτῃ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ· μετὰ τοῦτο, ἀφαιρέσας τὰς ἀκάνθας, ἐσχημάτισεν ὡραιοτάτην ἀνθοδέσμην, κ' ἔδωκεν αὐτήν, χωρὶς νὰ εἴπῃ τι, εἰς τὴν Λουκίαν, ἥτις τὴν ἐδέχθη χωρὶς ἐπίσης νὰ προφέρῃ λέξιν.

— Καπουκῖνος εἶν' αὐτός; ἠρώτησεν αἴφνης, δεικνύουσα διὰ τοῦ δακτύλου ἄνθρωπον φοροῦντα μακρὸν καὶ εὐρὺν χιτῶνα, δεδεμένον διὰ σχοινίου περὶ τὴν ὀσφύν του.

— Εἶνε ὁ σκευοφύλαξ τῆς ἐκκλησίας, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος. Ἐξεδύθη τὰ ἱερά του ἄμφια κ' ἐφόρεσε τὴν ἐρημιτικήν του στολήν. Εἶνε ὁ ἐρημίτης τῆς Λαμπεδούσης, γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτό.

Ἡ Λουκία καὶ ὁ ἰατρὸς, ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ προσκύνημα, ἐπανεῦρον τὸν ἐρημίτην (ὅστις πιθανῶς τοὺς ἀνέμενε). Ἐχαιρέτισε δ' ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος βαθύτατα τὴν νεάνιδα, καὶ ἀντήλλαξε λόγους τινας μετὰ τοῦ ἰατροῦ.

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος ἰταλιστὶ, κτυπῶν φιλικῶς τὸν ὦμον τοῦ ἐρημίτου, ἔχει τὴν Παναγίαν εἰς τὴν *τσέπην* του· τί, ψεύματα;

Ὁ ἐρημίτης, κολακευθεὶς προδήλως ἐκ τῆς βεβήλου ταύτης φιλοφροσύνης, ἐξέφρασε τὴν εὐχαρίστησίν του διὰ μικροῦ τινος κινήματος τῆς κεφαλῆς, καὶ ἱκετευτικῆς χειρονομίας, ἥτις ἐσήμαινε: «Φεισθῆτε τῆς μετριοφροσύνης μου», κ' ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ἡ Λουκία παρετήρει αὐτὸν λίαν περιέργως κατὰ τὸν μικρὸν αὐτὸν σταθμόν.

Ἦτο ἄνθρωπος ἰσχνὸς, εὔχρους, ἑξηκοντούτης περίπου, καὶ μικροὺς ἔχων τεφρόχρους ὀφθαλμούς, ὀξεῖς ὡς ὀφθαλμοὺς μυγαλῆς, μαρτυροῦντας τὴν χολερικὴν αὐτοῦ κρᾶσιν.

— Τὸ ταλαίπωρον αὐτὸ γερόντιον, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, ἐμπορεύεται μικράς τινας εἰκόνας τῆς Παναγίας, καὶ μ' ἔλεγεν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐντὸς ὀλίγου νὰ σᾶς δείξῃ τὴν συλλογήν του. Ἐλπίζει ὅτι θ' ἀγοράσετε μερικάς. Ἠμπορεῖτε νὰ τὰς δώσετε εἰς τὴν Σπεράντσαν καὶ τὸν Βαττίστα, οἱ ὁποῖοι βεβαιωθῆτε θὰ καταχαροῦν. Ἡ μικρὰ αὐτὴ φορολογία καὶ ὀλίγα ἄλλα ἀσήμαντα τυχηρὰ ἀποτελοῦν ὅλον του τὸ εἰσόδημα, διότι μισθὸν δὲν ἔχει. Εἶνε τύπος ἄξιος σπουδῆς. Ὁ φανατισμός του, ὡς πρὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Παναγίαν, δὲν ἔχει ὅριον.

Μετὰ μικρὸν εὗρον τὸν Βαττίσαν καὶ τὴν Σπεράντσαν καθημένους ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου. Καταληφθεὶς οὕτω αἰφνιδίως ὁ πτωχὸς Βαττίστας, ὅστις δὲν εἶχεν ἔτι κατορθώσει νὰ νικήσῃ τὸν φόβον καὶ τὸν εὐλαβῆ θαυμασμὸν, ὃν τῷ ἐνέπνεεν ἡ Λουκία, ἠρυθρίασε μέχρις ὤτων καὶ προσεπάθησε νὰ κρυβῇ ὄπισθεν τῆς Σπεράντσας· τὸ τέχνασμά του παρετηρήθη, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπρόσεξεν, ὁ δὲ Ἀντώνιος λυπούμενος τὸν ταλαίπωρον νεανίαν ἀπῆλθεν εἰς ἀναζήτησιν μικρᾶς πραπέζης διὰ τὴν Μὶς Δάβεν, ἥτις ἐκάθισε νὰ ζωγραφήσῃ. Πιστὸς εἰς τὸν λόγον του ὁ ἐρημίτης, ἐνεφανίσθη μετὰ μικρὸν, φέρων ὀγκώδες δέμα εἰκονογραφιῶν, ἃς ἐπήνεσαν μὲν κ' ἐπανηγύρισαν ἐναμίλως οἱ παρεστῶτες, ἠγόρασε δὲ ἡ Λουκία, ὡς εἶχε τοῦτο πρὸ μικροῦ συμφωνηθῆ.

— Ἔχετε πολλοὺς προσκυνητάς; ἠρώτησεν ὁ Ἀντώνιος.

— Χριστὲ κ' Ἐσταυρωμένε! Ἀκοῦτ' ἐκεῖ! ἀνεφώνησεν ὁ εὐόργητος γέρων, ὅστις ὡμίλει τοσοῦτον ἀποτόμως καὶ σείων ἀδιακόπως τὴν κεφαλὴν, ὥστ' ἐφαίνετο ὑπὸ διαρκοῦς θυμοῦ κατεχόμενος. Ἐννοεῖτε! καὶ ὅλον τὸν χρόνον εἶνε τὸ ἴδιον. Ἔρχονται ἀπὸ τὸ Τουρῖνον, ἀπὸ τὴν Γένουαν, ἀπὸ τὴν Νίκαιαν, ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Καὶ ὅσοι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἔλθουν, ἡ Παναγία τοὺς ἀκούει καὶ ἀπὸ μακρὰν, ἀρκεῖ νὰ τὴν παρακαλέσουν, καὶ νὰ ἔχουν πίστιν. Ταῖς προάλλαις ἀκόμη ἀῤῥωστᾷ ὁ μαρκήσιος Παπαρίλλας, καὶ οἱ ἰατροὶ τὸν ἀπελπίζουν. Ἡ μητέρα του, ἁγία γυναῖκα, στέλει τοὺς ἰατροὺς ἀπ' ἐκεῖ ποῦ ἦλθαν, καὶ κάθεται καὶ γράφει ἕνα γράμμα εἰς τὸν ἐφημέριον, καὶ τοῦ παραγγέλει ἕνα *τριήμερον*· τὴν πρώτην ἡμέραν εὐθὺς ὁ μαρκήσιος ἔγεινε καλά.

— Τί πρᾶγμα εἶνε τὸ τριήμερον; ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

— Τὸ τριήμερον! ἀνακράζει τὸ γερόντιον καὶ σείει ἔτι βιαιότερον τὴν κεφαλήν του. Χριστὲ κ' Ἐσταυρωμένε! Εἶνε παράκλησις τριῶν ἡμερῶν, μὲ προσκομιδὴν καὶ μὲ κωδωνοκρουσίαν ἀδιάκοπον. Ἔχετε ἕνα τριήμερον δι' ἑπτὰ φράγκα κ' ἑξῆντα λεπτά· τρία φράγκα τῆς ἐκκλησίας, τρία τῆς Παναγίας, κ' ἕνα καὶ εἴκοσι διὰ τὴν κωδωνοκρουσίαν. Ἐμένα μοῦ μένουν σαράντα λεπτά. Ἂν δώσετε τρία φράγκα κ' ἑξῆντα περισσότερον ἔχετε καὶ μίαν λειτουργίαν καθ' ἡμέραν. Ἕνα φράγκον διὰ τὴν λειτουργίαν καὶ εἴκοσι λεπτὰ διὰ τὸ ταξεῖδι ἀπὸ τὸ Καστελλάρον ἕως ἐδῶ. Εἶνε τίποτε, μοῦ φαίνεται.

— Βεβαίως δὲν εἶνε ἀκριβὰ, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος. Δὲν μοῦ λέγεις, σὲ παρακαλῶ, τὸ προσκύνημα τῆς Παναγίας τῆς Φρουροῦ εἶνε τὸ ἴδιον;

— Τὸ ἴδιον; ἀνεφώνησεν ὁ γέρων περιπορφυρος γενόμενος καὶ περιφρονητικῶς μορφάζων. Προσκυνήματα 'σὰν τὸ ἰδικόν μας, αὐθέντη μου, εἶνε σπάνια εἰς τὸν κόσμον. Ἐμβᾶτε εἰς τὸ ἱερὸν, σᾶς παρακαλῶ, καὶ ἀναγνώσατε τὸ ἔγγραφον τοῦ Πάπα, ποῦ ἔχομεν κολλημένον εἰς τὸν τοῖχον· θὰ ἰδῆτε ὅτι τὸ προσκύνημα τῆς Λαμπεδούσης, εἶνε ὅμοιον μὲ τὰ προσκυνήματα τῆς Ῥώμης, εἰς ὅλα, καὶ εἰς τὰ προνόμιά του καὶ εἰς τὰς ἀφέσεις τῶν ἁμαρτιῶν. Ποῦ ἡ Παναγία ἡ Φρουρὸς νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν χάριν!

— Ἐν τούτοις, ἐξηκολούθησε λέγων μετὰ πολλῆς σοβαρότητος ὁ Ἀντώνιος, μόλονότι δὲν θέλω νὰ κάμω συγκρίσεις καὶ μάλιστα δυσαρέστους, ἤκουσα νὰ λέγουν ἄνθρωποι καλῶς πληροφορημένοι ὅτι ἡ Παναγία ἡ Φρουρὸς ἔκαμεν ἐσχάτως πολλὰ θαύματα.

— Ἠμπορεῖ! εἶπεν ὁ ἐρημίτης μετὰ ψυχρᾶς τινος συγκαταβάσεως· ἐγὼ δὲν θέλω νὰ τὴν κατηγορήσω. Ἴσως ἰάτρευσε κανένα γέροντα ἀρθριτικὸν, ἢ καμμίαν γραῖαν ῥευματικήν. Ἐθεράπευσεν ὅμως κωφαλάλους ἐκ γενετῆς, παραλυτικοὺς εἴκοσι χρόνων; ἔκαμε νὰ βρέξῃ ὅταν ἦτον ἀνάγκη;

— Τὰ εἶδες τοῦ λόγου σου αὐτὰ τὰ θαύματα;

— Χριστὲ κ' Ἐσταυρωμένε! ἂν τὰ εἶδα, λέγει! ἀνέκραξεν ὁ γέρων μετὰ ζέσεως. Ἐνθυμεῖσθε τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1835; Δὲν τὴν ἐνθυμεῖσθε βέβαια, διότι δὲν εἴχατ' ἔλθει ἀκόμη εἰς τὸν τόπον μας· τὸν χρόνον ἐκεῖνον οὐδὲ σταλαγματιὰ βροχῆς, σᾶς δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου, δὲν εἶχε πέσει πρὸ τριῶν μηνῶν, καὶ ἡ ἐσοδεία τοῦ ἐλαίου ἐπλησίαζε νὰ καταστραφῇ. Ἔκλαιαν καὶ ὠδύροντο εἰς τὴν Ῥιβιέραν ὅλοι· ἔκαμαν παρακλήσεις, ἔκαμαν ἁγιασμὸν, ἔφεραν τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου, ἔφεραν τὸν θαυματουργὸν σταυρὸν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Σεβαστιανοῦ, ἐπῆγαν καὶ εἰς τὴν Παναγίαν τὴν Φρουρὸν,—ὁ ἐρημίτης ἐμειδίασεν—ὅλα τοῦ κάκου! βροχὴ τίποτε· τότε ἐνθυμήθησαν ὅλοι τὸ Καστελλάρον· τί περιμένουν λοιπὸν οἱ κάτοικοι τοῦ Καστελλάρου; ἔλεγεν ὅλος ὁ κόσμος. Αὐτοὶ ποῦ ἔχουν τέτοιαν εἰκόνα, διατί δὲν κάμνουν μὲ αὐτὴν μίαν λιτανείαν; — Τί κάμνει τότε, αὐθέντα μου, ὁ ἐφημέριός μας; πιάνει καὶ γράφει εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Βιντιμίλιας ἕνα θαυμαστὸν γράμμα, ποῦ ἔκλαυσαν ὅσοι τὸ διάβασαν· «τώρα εἶνε καιρὸς, ἔλεγε, νὰ φέρωμεν τὴν Παναγίαν τῆς Λαμπεδούσης εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, καὶ νὰ τὴν δείξωμεν εἰς τοὺς πιστούς». Ὁ ἐπίσκοπος, ἅγιος ἄνθρωπος, ἀπαντᾷ εὐθὺς καὶ δίδει τὴν ἄδειαν. Τότε λοιπὸν, ἦτον πρώτη Μαΐου, ἐβγαίνομεν εἰς Λιτανείαν. Κόσμος! ἰδέαν δὲν ἔχετε. Ἀπὸ τὴν Τάγιαν, ἀπὸ τὴν Ῥίβαν, ἀπὸ τὴν Πομπηΐαν, ἀπὸ τὴν Βοσκομάραν, ἀπὸ παντοῦ ἦλθαν. Κινοῦμεν μὲ ὅλην τὴν παράταξιν, μὲ κάτι λαμπάδαις θεώραις, καὶ φέρομεν τὴν εἰκόνα εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν. Τί συμβαίνει; τὴν ἰδίαν ἑσπέραν — φαντασθῆτε, τὴν ἰδίαν ἑσπέραν, κεραυνοὶ, ἀστραπαὶ, βρονταὶ, καὶ ἀνοίγουν οἱ καταῤῥάκται τοῦ οὐρανοῦ, καὶ βρέχει, βρέχει —, τί βροχὴ νομίζετε; κατακλυσμός! Δεκαπέντε ἡμέρας ἔμεινεν ἡ Παναγία μας εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, καὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἔβρεχεν ἀδιάκοπα. Ἐπὶ τέλους ἐφοβήθημεν μήπως γείνῃ κατακλυσμὸς πραγματικὸς, κ' ἐπήραμεν ὀπίσω τὴν εἰκόνα. Εἰς τὴν στιγμὴν ἔπαυσεν ἡ βροχή! Τί τὸ λέγετε αὐτὸ, παρακαλῶ, θαῦμα ἢ ὄχι θαῦμα; ἠρώτησε συμπεραίνων ὁ ἐρημίτης καὶ θριαμβευτικῶς περιβλέπων.

Ἡ Σπεράντσα καὶ ὁ Βαττίστας οἵτινες εἶχον ἀκούσει κεχηνότες τὴν ἀφήγησιν, ἐξεδήλωσαν πάραυτα τὸν εὐλαβῆ αὐτῶν θαυμασμὸν διὰ συναυλίας ἀνάρθρων ῥωνῶν καὶ ἐπιφωνημάτων.

— Καὶ δὲν εἶνε αὐτὸ μόνον, ἐπανέλαβεν ὁ ἐρημίτης, σιγήσας ἐπί τινα λεπτὰ, ἵν' ἀπολαύσῃ ἔτι κάλλιον τῆς νέας ἐκπλήξεως ἣν παρεσκεύαζεν εἰς τοὺς ἀκροατάς του. Μίαν ἑσπέραν, ἐνῷ ἡ Παναγία ἦτον εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, ἕνας ἄλλος ἐκκλησιάρχης κ' ἐγὼ ἐμβήκαμεν ν' ἀλλάξωμεν τὰς δεκατέσσαρας μεγάλας λαμπάδας, ποῦ ἔκαιαν τὴν ἡμέραν, μὲ δεκατέσσαρα κανδήλια, τὰ ὁποῖα ἀνάπταμεν πάντοτε τὴν νύκτα, διὰ οἰκονομίαν, ὅταν βλέπω ἔξαφνα τὰ κανδήλια καὶ ἀρχίζουν ν' ἀναιβοκαταιβαίνουν.— Κύτταξε! λέγω τοῦ συντρόφου μου.—Ναὶ, μοῦ ἀποκρίνεται, καὶ ἔτρεμεν ὅλος, καὶ τὰ κανδήλια ἀναιβοκαταίβαιναν!

— Ἀναιβοκαταίβαινε καὶ ἡ εἰκών; ἠρώτησε σοβαρώτατα ὁ Ἀντώνιος.

— Διόλου, ἀπήντησεν ὁ ἐρημίτης· ἡ εἰκὼν ἔμενεν ἀκίνητος.

— Ἡ Παναγία μοῦ λέγει, εἶπα τοῦ συντρόφου μου, ὅτι ἐδῶ κάτι τρέχει. Ἀρχίζομεν νὰ κυττάζωμεν παντοῦ, διότι ἐγὼ, νὰ σᾶς εἴπω τὴν ἁμαρτίαν μου, ἐφοβήθην κλέπτας. Καὶ τί εὑρίσκομεν; φαντασθῆτε! —Ἕνα μικρὸν παιδὶ ἐξ χρόνων, τὸ ὁποῖον ἐκοιμᾶτο ἥσυχα ἥσυχα κοντὰ εἰς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν· στοχασθῆτε νὰ ἐξυπνοῦσε τὸ ταλαίπωρον, καὶ νὰ ἔβλεπε τὰ κανδήλια ν' ἀναιβοκαταιβαίνουν! Θ' ἀπέθνησκε ἀπὸ τὸν φόβον του. Αὐτὸ λοιπὸν ἡ Παναγία δὲν τὸ ἤθελε, καὶ δι' αὐτὸ μᾶς εἰδοποίησε, βλέπετε, μὲ τὸ θαῦμά της.

Ἡ Σπεράντσα καὶ ὁ Βαττίστας ἐδήλωσαν διὰ νέων ἐπιφωνημάτων τὸν θαυμασμόν των, τὶς οἶδε δὲ πόσα ἔτι θαύματα ἤθελε διηγηθῆ τὸ γερόντιον, ἂν ὁ Ἀντώνιος, ἀγγέλων ὅτι εἶχε νὰ ἐπισκεφθῇ ἀσθενεῖς τινας, δὲν ἐδράττετο φαιδρῶς τοῦ βραχίονος τοῦ ἐρημίτου καὶ δὲν ἀπῆγεν αὐτὸν ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι εἶχε νὰ τοῦ εἴπῃ σπουδαῖον τι περὶ τῆς Παναγίας τῆς Φρουροῦ.

Ἡ Λουκία ἤρχισε πάλιν νὰ ζωγραφῇ, ὁ Βαττίστας ἀπεχώρησεν ἠρέμα, ἡ δὲ Σπεράντσα ἐκάθισε πλησίον τῆς νεαρᾶς της εὐεργέτιδος, καὶ ἤρξατο ἐργαζομένη ἐπί τινος τῶν νυμφικῶν της ἐνδυμάτων.

Μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων ἀργῶν, οἵτινες περιεφέροντο διαρκῶς εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν τῆς Τάγιας καὶ εἶχον ἑπομένως παρατηρήσει τὴν προτεραίαν τὸν ἐν τῷ «Pantano» περίπατον τῆς μικρᾶς μας συνοδείας, ἦτο καὶ ὁ κύριος Ὀρλάνδος Πιστακίνης, διευθυντὴς καὶ πρωταγωνιστὴς δραματικοῦ θιάσου, φέροντος τὸ ἁρμονικόν του ὄνομα καὶ διασκεδάζοντος τὸ *σεβαστὸν κοινὸν* τῆς πόλεως Τάγιας, ὡς ἀπεκάλουν αὐτὸ αἱ πομπώδεις χειρόγραφοι ἀγγελίαι, αἱ τοιχοκολλημέναι εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ Pantano. Ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἀναγάγωμεν τὰ πράγματα εἰς τὴν γυμνὴν αὐτῶν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, ἠθέλομεν εἴπει, ὅτι, ἐπειδὴ οὐδεὶς ἐφοίτα εἰς τὸ θέατρον, ὁ θίασος τοῦ κυρίου Πιστακίνη οὔτε διεσκέδαζεν οὔτε ἠνώχλει κανένα. Δυνάμεθα δ' ἐπίσης νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι τὸ ἔντιμον *προσωπικὸν τοῦ θιάσου* ἀπέθνησκε κατὰ γράμμα τῆς πείνης. Τὸ πρᾶγμα ἦτο λίαν δυσάρεστον, ἐννοεῖται, τούτου δ' ἕνεκα ὁ δυστυχὴς διευθυντής, νῆστις ἀπὸ πρωΐας διατελῶν, ἐστήριζε καταβεβλημένος τὰ νῶτα πρὸς στῦλόν τινα λίθινον, διαλογιζόμενος πῶς καὶ ποῦ ἤθελε κατορθώσει νὰ γευματίσῃ. Ὅτε ἡ ἔλευσις τῶν ξένων ἀπέσπασεν αὐτὸν τῶν λυπηρῶν του σκέψεων, ὁ Ὀρλάνδος Πιστακίνης ἔφερε νωχελῶς τὴν χεῖρα εἰς τὸν πῖλόν του, διελογίσθη ἐπὶ στιγμὴν τί ὥραν νὰ εἶχον προγευματίσει οἱ ξένοι οὗτοι, καὶ παρεδόθη πάλιν εὐθὺς εἰς τοὺς κατηφεῖς του συλλογισμούς. Ἀλλ' ὅτε ἡ μυριόστομος φήμη, ἤ, ἐπὶ τὸ πεζότερον, ὁ γνώριμος ἡμῶν ξανθὸς ξυλουργὸς διέδωκεν ἀνὰ τὴν πόλιν ὅτι οἱ δύο συνοδοὶ τοῦ ἰατροῦ Ἀντωνίου ἦσαν ὁ ἄγγλος *μιλόρδος* τῆς Βορδιγέρας καὶ ἡ θυγάτηρ του, μεταβαίνοντες εἰς Λαμπεδούσαν, ὅπου ἔμελλον νὰ μείνωσιν ὀλίγας ἡμέρας, ἀκτὶς φωτὸς αἰφνιδίου διέλαμψεν ἐν τῷ σκοτεινῷ ἐγκεφάλῳ τοῦ διευθυντοῦ, κ' ἐφώτισε πρὸ τῆς διανοίας του σωρὸν ὅλων γευμάτων καὶ προγευμάτων. Ἔδραμεν ὁ ταλαίπωρος οἴκαδε, ἐκάθισε παρὰ τὴν τράπεζάν του, καὶ ἔγραψε τὰ ἑπόμενα :

«*Ἐνδοξότατε Μιλόρδε!*

»Ὅταν φίλος καὶ προστάτης τῶν ὡραίων τεχνῶν, ἔχων τὴν θέσιν καὶ τὴν γενναιοδωρίαν σας, συναντᾷ ταπεινοὺς μὲν, ἀλλ' εἰλικρινεῖς, ὡς καυχώμεθα, μαθητὰς καὶ λάτρεις τῆς Μελπομένης καὶ τῆς Θαλείας, θὰ ἤμεθα βεβαίως ἀνάξιοι τοῦ ὀνόματος τοῦ καλλιτέχνου, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ὑπερηφανευόμεθα, ἐὰν δὲν προσφέρομεν εὐσεβάστως εἰς τὸν εὐγενῆ ἀντιπρόσωπον τῆς ΤΕΧΝΗΣ καὶ τῆς ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ δημόσιον τεκμήριον τῆς εὐλαβοῦς ἡμῶν συμπαθείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ μας. Πρὸς τοῦτο ὁ δραματικὸς θίασος Πιστακίνη παρασκευάζει ἔκτακτον παράστασιν, ἥτις θέλει λάβει χώραν αὔριον, 22 Ἰουνίου, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν θέλει διδαχθῆ ἡ πέμπτη πρᾶξις τῆς περιφήμου τραγῳδίας

Ο ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ

καὶ ἡ ἀστειοτάτη κωμῳδία

Ο ΑΜΗΧΑΝΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

»Ὁ Ὀρλάνδος Πιστακίνης θὰ λάβῃ τὴν τιμὴν νὰ διδάξῃ τὸ μέρος τοῦ *Ἀριστοδήμου* καὶ τοῦ *Παιδαγωγοῦ*. Τοιαύτη εἶνε ἡ θεατρικὴ ψυχαγωγία, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐπικαλούμεθα τὴν αἰγίδα τοῦ ἄγγλου Μαικήνα, καὶ ἐκλιπαροῦμεν τὴν χάριν τῆς παρουσίας αὐτοῦ καὶ τῆς πολυθελγήτρου θυγατρός του. Ὅλη ἡ Τάγια θὰ συρρεύσῃ εἰς τὸ θέατρον διὰ νὰ τιμήσῃ τόσον διακεκριμένους ξένους. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἔλθετε. Φεῦ! ἡ Μοῦσα παραγνωρίζεται πολλάκις εἰς τὰς ἡμέρας μας, καὶ ἂν χεῖρες εὐγενεῖς καὶ γενναῖαι δὲν τὴν ὑποστηρίζωσι, τί θέλει ἀπογείνει; Σᾶς καθικετεύομεν ἑπομένως ταπεινῶς νὰ μᾶς τιμήσετε. Τοιαύτην ἐνθερμὸν παράκλησιν ἀποτείνει ὁ ταπεινότατος καὶ εὐπειθέστατος δοῦλος τῆς ὑμετέρας Εὐγενείας

»ΟΡΛΑΝΔΟΣ ΠΙΣΤΑΚΙΝΗΣ

»*Διευθυντὴς καὶ πρωταγωνιστής*».

»ΣΗΜ. Θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια καὶ δαπάνη, διὰ νὰ δοθῇ εἰς τὴν παράστασιν ὅλη ἡ λαμπρότης, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ ἔνδοξον τῆς ἡμέρας. Τὸ θέατρον θὰ φωτισθῇ a giorno, καὶ μεταξὺ τῆς τραγῳδίας καὶ τῆς κωμῳδίας θὰ ἀπολυθοῦν περιστεραὶ ἐντὸς τῆς αἰθούσης. Ἔχομεν πλήρη πεποίθησιν εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς καρδίας σας καὶ ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἀρνηθῆτε».

Ὁ Ὀρλάνδος παρεσκεύασε δύο ἀντίγραφα τοῦ *ὑστάτου τούτου ἄσματος* λιμοκτονοῦντος θιασάρχου, ὧν τὸ δεύτερον, μετερρυθμισμένον προσηκόντως, προώριζεν εἰς τὴν Μὶς Δάβεν. Εἶτα δὲ κατεκλίθη, *ἵνα προσπαθήσῃ νὰ κοιμηθῇ*. Τὴν ἐπαύριον πρωΐαν αὐτὸς καὶ ἡ ἀξιότιμος σύμβιός του Κυρία Ῥοζαλίνδα (βραχύσωμον καὶ σφαιροειδὲς γύναιον, πνιγόμενον ὑπὸ τὸ πάχος καὶ πως ἀσθματικὸν), ἐφόρεσαν τὰ κυριακά των ἐνδύματα, κ' ἐτράπησαν, ἀσθμαίνοντες ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον καὶ ὑπὸ ἱδρῶτος περιῤῥεόμενοι, τὴν εἰς Λαμπεδοῦσαν ἄγουσαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ Σὶρ Ἰωάννης Δάβεν εἶχε τὴν ἰδιοτροπίαν, ἀφοῦ ἐξαίρετα προγευματίσε, νὰ μεταβῇ, ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἐφημερίδα του, ὑπὸ τὴν σκιὰν μιᾶς τῶν θαλερῶν ἐκείνων δρυῶν αἵτινες ἥπλουν τὸ σκιερόν των φύλλωμα ἐγγὺς τοῦ προσκυνήματος. Ἡ σκιὰ ἦτο πυκνή, ἔλαφρά τις αὔρα ἔπνεεν ἀπὸ βορρᾶ, καὶ ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἠσθάνθη μετὰ μίαν περίπου ὥραν ἐλαφρόν τι ψύχος. Ἠγέρθη τότε καὶ προσηλωμένους ἔχων πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν ἐφημερίδα του, ἤρχισε περιπατῶν βραδέως ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ διευθυνόμενος, κατὰ κακήν του μοῖραν, πρὸς τὸ Καστελλάρον. Ὁ βαρωνέττος ἀπελάμβανεν ὡς ἀληθὴς ὀψοφάγος τὴν ἐν τῇ ἐφημερίδι ἀφήγησιν δριμυτάτης προσβολῆς μέλους τινὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Οὐίγων,

ὅτε αἴφνης σκιά τις παραδόξως ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ φύλλου τῆς ἐφημερίδος.

Ἤγειρε τὸ βλέμμα, καὶ εἶδεν ἐνώπιόν του μικράν τινα γυναῖκα κράσεως ἀποπληκτικῆς, φέρουσαν ῥοδόχρουν ἀποτετριμμένον πέτασσον, καὶ ἄνδρα ὑψηλὸν, ἰσχνὸν, κίτρινον, μόλις καλύπτοντα τὰ ὀστᾶ του διὰ τοῦ δέρματός του. Οἱ δύο νεήλυδες, ἐκτείνοντες τὰς χεῖρας, προυχώρησαν θεατρικῶς χειρονομοῦντες. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἐξηκολούθησε τὸν περίπατόν του βλασφημῶν, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ, πνευστιῶντες καὶ ἀσθμαίνοντες, διετήρησαν τὰς θέσεις αὐτῶν ἑκατέρωθεν τοῦ βαρωνέτου κ' ἐξηκολούθησαν τὰς φρενητικὰς αὐτῶν διαδηλώσεις. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἔξω φρενῶν γενόμενος ἔσρεψε τὰ νῶτα κ' ἐτάχυνε τὸ βῆμα, ἀλλὰ τὸ δραματικὸν ζεῦγος ἐστράφη ἐπίσης κ' ἐκανόνισε τὴν πορείαν αὐτοῦ ἀναλόγως, ἡ κυρία δὲ μάλιστα ἐπῆδα οὕτως εἰπεῖν κατόπιν τῆς λείας της.

— Παναγία μου! ἐφώνησεν ἡ Σπεράντσα, ἥτις εἶδε κατὰ τύχην πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, τί ἔχει ὁ πατέρας σας καὶ τρέχει ἔτσι;

— Δὲν βλέπεις ὅτι τὸν κυνηγοῦν; μήπως εἶνε κλέπται; ἀνέκραξε περίτρομος ἡ Λουκία.

— Ὤ, ὄχι, δὲν εἶνε κίνδυνος ἀπεκρίθη ἡ Σπεράντσα· τώρα βλέπω τί τρέχει. Εἶνε ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τῆς Τάγιας, ὁ κὺρ Πιστακίνης μὲ τὴν γυναῖκά του. Θὰ καταβῶ νὰ ἰδῶ τί τὸν θέλουν.

Μετά τινας στιγμὰς ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἔρθασεν εἰς τὸ ἄνδηρον πνευστιῶν καὶ δυσανασχετῶν.

— Τί τρέχει πατέρα; ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

— Ποῦ ξεύρω, παιδί μου; ἐγρύλλισεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης. Δύο τυχοδιῶκται τρέχουν κατόπιν μου, καὶ φωνάζουν ὡς δαιμονισμένοι, καὶ δὲν ἐννοῶ τί μοῦ λέγουν. Ἀδύνατον νὰ μείνῃ κανεὶς ἥσυχος εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, οὐδ' εἰς αὐτὰ τὰ βουνά.

— Ἡ Σπεράντσα τοὺς γνωρίζει αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, εἶπεν ἡ Λουκία, προσπαθοῦσα νὰ τὸν πραΰνῃ. Εἶνε ὑποκριταὶ τοῦ θεάτρου τῆς Τάγιας. Δὲν ἔχουν βέβαια κακὸν εἰς τὸν νοῦν των.

— Τί μὲ μέλει ἂν ἔχουν ἢ δὲν ἔχουν κακὸν εἰς τὸν νοῦν των, ἀφοῦ μ' ἐνοχλοῦν; εἶπε δυσφορῶν ὁ βαρωνέτος. Ὁ διάβολος νὰ τοὺς πάρῃ.. τοὺς ἀναιδεστάτους.

Ἡ Λουκία ἐσιώπησεν ἡ δὲ Σπεράντσα ἐπέστρεψε μετὰ μικρὸν φέρουσα τὰς δύο ἀναφορὰς καὶ διηγήθη ὅτι ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Πιστακίνη, ἀκούσαντες ὅτι ἡ Μὶς Δάβεν καὶ ὁ Σὶρ Ἰωάννης εὑρίσκοντο εἰς τὰ περίχωρα, ἀπεφάσισαν νὰ δώσωσι μεγάλην παράστασιν πρὸς τιμήν των, καὶ ἦλθον πεζοὶ εἰς τὴν Τάγιαν διὰ νὰ παρακαλέσωσι τὸν πατέρα καὶ τὴν κόρην νὰ τιμήσωσι τὴν παράστασίν των διὰ τῆς παρουσίας των.

— Εἶνε ἀφανισμένοι οἱ δυστυχεῖς ἀπὸ τὸν κόπον, προσέθηκεν ἡ Σπεράντσα, καὶ καπνίζουν σὰν κουρασμένα ἄλογα.

Καὶ ἡ φωνή της ἐσβέσθη, ψιθυρίτασα ὀλίγας λέξεις εἰς τὸ οὖς τῆς Λουκίας.

— Ἀποθνήσκουν τῆς πείνης! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία κατάπληκτος καὶ τὴν φωνὴν αὐτῆς ἐδόνησε μύχιον ἄλγος. Πατέρα, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦλθαν πεζοὶ ἀπὸ τὴν Τάγιαν καὶ ἀκόμη δὲν ἐπρογευμάτισαν.

— Αἴ, ἔπειτα; ὑπέλαβεν ὠργισμένος ὁ πατήρ· ἂν δὲν ἐπρογευμάτισαν, ἂς τοὺς δώσουν νὰ φάγουν.

Οὕτω δὲ ἡ Σπεράντσα παρηγγέλθη εὐθὺς νὰ διατάξῃ νὰ δοθῇ καλὸν πρόγευμα εἰς τὸν κύριον Πιστακίνην καὶ τὴν γυναῖκά του, καὶ νὰ τοὺς εἴπῃ ὅτι μετὰ τοῦτο ἡμῖς Δάβεν ἤθελε τοὺς δεχθῆ εὐχαρίστως. Ἡ Λουκία ἀνέγνωσε τότε τὰς ἐπιστολὰς, καὶ μετέφρασε, γελῶσά που καί που, εἰς τὸν πατέρα της τὴν εἰς αὐτὸν ἀποτεινομένην. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης δὲν κατώρθωσε νὰ μὴ μειδιάσῃ πρὸς τὸ πειναλέον — ὡς τὸ ἀπεκάλεσεν — ὕφος τῆς ἀναφορᾶς. Περιττὸν ὅμως εἶνε νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ περιεχόμενος ἐν αὐτῇ λίβανος ἐθώπευσε λίαν εὐαρέστως τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ βαρωνέτου, καὶ ἡ φράσις *ἄγγλος Μαικήνας* δὲν τῷ ἐφάνη ἀτυχής.

— Δὲν πηγαίνομεν; πατέρα, εἶπεν ἡ Λουκία, βλέπουσα ὅτι ὁ πατήρ της εἶχε καταπραυνθῆ.

— Μάλιστα, διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν τὸ μεσονύκτιον μ' αὐτὸν τὸν ἐλεεινὸν δρόμον, ἀπήντησεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης. Ἀδύνατον, ἀγαπητή μου κόρη. Ὁ κὺρ Πιστακάνης — ἢ ὅπως διάβολον τὸν λέγουν — δὲν δίδει δύο λεπτὰ διὰ τὴν παρουσίαν μας, οὔτε αὐτὸς, οὔτε ἡ γυναῖκά του. Αὐτοὶ θέλουν χρήματα. Δός τους χρήματα, νὰ τοὺς ξεφορτωθῶμεν.

— Καλλίτερα θὰ ἦτο νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν ἰατρὸν, τί νὰ κάμωμεν, εἶπεν ἡ Λουκία. Εἶνε προφανὲς, ὅτι οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ εὑρίσκονται εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν· ἀλλ' ὅπως δήποτε εἶνε δύσκολον πρᾶγμα, νὰ προσφέρῃ κανεὶς χρήματα εἰς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι δὲν ζητοῦν, καὶ οἱ ὁποῖοι, τίς οἶδεν, ἔζησαν ἴσως ἄλλοτε εὐτυχέστεροι.

Ἀγαθὴ καὶ εὐγενὴς Λουκία!

— Μπᾶ! εἶπεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἐγειρόμενος, δὲν δοκιμάζεις νὰ ἰδῆς, ἂν δέχονται ἢ ὄχι;

Ἀλλ' ἡ Λουκία ἐν τούτοις, ὅτε μετ' ὀλίγον εἶδε τὸν κύριον Πιστακίνην καὶ τὴν κυρίαν Ῥοζαλίνδαν, οὐ μόνον δὲν τοῖς προσέφερε χρήματα ἀλλ' οὐδ' ὑπηνίχθη κἂν τοιαύτην προσφοράν. Εἶπεν εἰς αὐτοὺς, πόσον ἐλυπεῖτο ὅτι ἠναγκάσθησαν νὰ κάμουν τόσον μακρυνὸν δρόμον μὲ τοιοῦτον καύσωνα, καὶ πόσον ἦτο εὐχάριστος, καὶ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὸν πατέρα της, ἡ κολακευτικωτάτη πρόσκλησίς των. Δὲν ἦτο βεβαία, προσέθηκεν, ἂν θὰ κατώρθωνε νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς προσκλήσεως· ἀλλὰ μερικοὶ τῶν φίλων της θὰ μετέβαινον ὅπως δήποτε εἰς τὸ θέατρον, καὶ ἑπομένως τοὺς παρεκάλει νὰ φυλάξωσι πρὸς τοῦτο δύο θεωρεῖα, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σὶρ Ἰωάννου Δάβεν.

Μετὰ ταῦτα ὁ κύριος Πιστακίνης καὶ ἡ συμβιός του ἀπεχαιρέτισαν καὶ ἀπῆλθον, ἂν μὴ ἐντελῶς εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς ἐκστρατείας των, ἀλλὰ καταμαγευμένοι ὅμως ἐκ τοῦ τρόπου δι' οὗ ἐγένοντο δεκτοί, καὶ τοσοῦτον γοητευμένοι ὑπὸ τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀγαθότητος τῆς Λουκίας, ὥστε ἐδήλωσαν εἰς τὴν Σπεράντσαν, ἥτις, ἐννοεῖται, τὸ ἐπανέλαβεν, ὅτι ἡ δεσποινὶς ἦτο ἄγγελος, καὶ ὅτι ἑπομένως θὰ κατεδέχετο νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν παράστασίν των.

— Καὶ διατί νὰ μὴν ὑπάγετε, καλή μου κυρία; εἶπεν ἡ Σπεράντσα, ἐνῷ ἠκτινοβόλουν οἱ μεγάλοι μαῦροι ὀφθαλμοί της. Φαντασθῆτε τί ὡραία παράστασις θὰ ἦνε. Φωτοχυσία 'σὰν νὰ ἦνε ἡμέρα, καὶ περιστεραὶ νὰ πετοῦν!

— Θέλεις νὰ τὴν ἰδῇς; ἠρώτησεν ἡ Λουκία, μειδιῶσα πρὸς τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς νεαρᾶς χωρικῆς.

— Ἄχ, δὲν ἠξεύρετε πῶς, καὶ ὁ Βαττίστας τὸ ἴδιον, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις ἀφελῶς. Ὁ κὺρ Πιστακίνης παίζει τόσον εὔμορφα, καθὼς λέγουν.

— Ἀλήθεια; εἶπεν ἡ Λουκία. Ἡσύχασε, λοιπόν, καὶ θὰ ὑπάγῃς νὰ τὴν ἰδῇς.

— Ἄ, ἂν πᾶτε σεῖς, δὲν 'πάγω οὐδ' ἐγώ, εἶπεν ἀδιστάκτως ἡ Σπεράντσα.

— Διατί, ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

Ἡ Σπεράντσα ἔσεισε σιωπηλῶς τὴν κεφαλήν.

— Νὰ ἰδοῦμεν τί θὰ εἴπῃ ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. Ὅπως δήποτε νὰ μείνῃς ἐδῶ ἕως αὔριον. Ἡ Χούτσινς θὰ σοῦ δώσῃ μέρος νὰ κοιμηθῇς εἰς τὸ δωμάτιόν της, καὶ ὡς πρὸς τὸν Βαττίσταν, θὰ οἰκονομηθῇ καὶ αὐτὸς ὅπως ἠμπορεῖ.

— Μὴ σᾶς μέλει δι' αὐτόν, παρετήρησεν ἡ Σπεράντσα, αὐτὸς κοιμᾶται παντοῦ.

Κ' ἔδραμεν, ἔξαλλος ἐκ τῆς χαρᾶς, ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην οἰκονομίαν εἰς τὸν ἀγαπητόν της.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ

Συνέχεια· ἰδε σελ. 300.

Τὸ προάστειον Ἄλσερ. — Ἡ φυλακὴ τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου.—Τὰ χρήματα ἐν ταῖς φυλακαῖς.—Τὰ κελλία. Ὁ τηλέγραφος τῶν φυλακισμένων.—Ὁ ἀργαιοκάπηλος Βαίνιγγερ.—Ἡ ψευδοκόμισσα Κίνσκη.—Ὁ ἔρως ἐν ταῖς φυλακαῖς.—Τὸ μαγειρεῖον.—Οἱ εἰς θάνατον καταδικασμένοι.

Τὸ προάστειον Ἄλσερ ἐκτείνεται πρὸς τὸ ΒΔ τῆς ἔσω πόλεως μέχρι τοῦ Ἐρνάλς. Τὰ προάστεια ταῦτα τῆς Βιέννης εἶνε τρόπον τινὰ τοσαῦται χωρισταὶ πρωτεύουσαι περικυκλοῦσαι τὸ καθ' αὑτὸ Ἄστυ. Ἐν τῷ Ἄλσερ ὑπάρχει τὸ γενικὸν νοσοκομεῖον, ἱδρυθὲν τῷ 1783 ὑπὸ Ἰωσὴφ τοῦ Β'. Δυσκόλως εὑρίσκει τις ἐν Εὐρώπῃ εὐρύτερον οἰκοδόμημα, ἔχον αὐλὰς πολλὰς καὶ κήπους μεγάλους, ἔνθα τὸ θέρος μεταφέρονται αἱ κλίναι τῶν ἀσθενῶν ὑπὸ τὰς μυροβόλους σκιάδας, ἐλαφρῶς φωτιζομένας ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ περικυκλουμένας ὑπὸ ἀνθέων καὶ κελαδημάτων. Ἐν τῷ νοσοκομείῳ τούτῳ ὑπάρχουσιν αἱ διάφοροι κλινικαὶ τοῦ πανεπιστημίου. Παρ' ἑκάστῳ τμήματι ὑπάρχει αἴθουσα παραδόσεως, εἰς ἣν κομίζεται ὁ ἀσθενὴς μετὰ τῆς κλίνης του, ὁσάκις κριθῇ ἀναγκαῖον. Εἰκοσιπεντακισχίλιοι ἀσθενεῖς θεραπεύονται κατ' ἔτος ἐν τῷ νοσοκομείῳ τούτῳ, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ἄριστον ἐν τῇ οἰκουμένῃ.

Ἐν τῷ προαστείῳ Ἄλσερ ὑπάρχει τὸ ἄξιον θαυμασμοῦ φρενοκομεῖον, κατέχον ἐπιφάνειαν ἑκατοντακισχιλίων μέτρων τετραγωνικῶν καὶ περιθάλπον πεντακοσίους ἀνθρώπους. Ἔχει δὲ λαμπρότατα ἑστιατόρια, αἰθούσας μετὰ κλειδοκυμβάλων καὶ σφαιριστηρίων, καὶ ἐν αὐταῖς τελοῦνται χοροὶ πρὸς διασκέδασιν τῶν ἐνδιαιτωμένων. Ἕκαστος φρενοβλαβὴς ἀσχολεῖται εἰς ὅ τι ἂν θέλῃ κατὰ τὴν διάθεσίν του· εἶδον, φέρ' εἰπεῖν, ζωγράφους ζωγραφοῦντας Παναγίας, ποιητὰς γράφοντας δράματα, *βασιλίσσας* καθημένας ἐπὶ τῆς ἕδρας των ὡς ἐπὶ θρόνου βασιλικοῦ, πᾶς δέ τις ἐρχόμενος πλησίον αὐτῶν ὤφειλε νὰ προσέρχεται μετὰ σεβασμοῦ, καὶ οἱ ὑπηρετοῦντες αὐτὰς προσέκλινον ἐνώπιον αὐτῶν.

Τοῦ γενικοῦ νοσοκομείου ἐξαρτήματα εἶνε τὸ φρενοκομεῖον τοῦτο, ὡς καὶ τὸ Μαιευτήριον καὶ τὸ Βρεφοκομεῖον. Ἐν τῷ Μαιευτηρίῳ τίκτουσι κατ' ἔτος ὀκτακόσιαι περίπου γυναῖκες. Κατὰ τὰς ἐπισήμους δὲ ἀπογραφὰς τὰ παρανόμως γεννώμενα παιδία ἐν Αὐστρίᾳ ὑπολογίζονται εἰς 15 τοῖς 100. Ἡ τίκτουσα ἐν τῷ Μαιευτηρίῳ δύναται αὐτὴ νὰ θρέψῃ τὸ τέκνον της· ἐὰν δὲ τὸ ἐγκαταλίπῃ, τὸ ἀποστέλλουσιν εἰς τὸ Βρεφοκομεῖον ἐγγράφοντες αὐτὸ εἰς μέγα βιβλίον καὶ δίδοντες τὸν ἀριθμὸν τοῦ τέκνου εἰς τὴν μητέρα, ἵνα βραδύτερον τὸ ζητήσῃ, ἐὰν τὰ οἰκονομικά της βελτιωθῶσι.

Τὸ ἀνώτατον δικαστήριον καὶ ἡ φυλακὴ αὐτοῦ κεῖνται σχεδὸν ἀπέναντι τοῦ γενικοῦ νοσοκομείου. Πρὶν ἢ δὲ λάβῃ τις τὴν ἄδειαν πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῆς, ἀπαιτοῦνται διατυπώσεις τινές. Λαβὼν τὴν ἄδειαν μετέβην εἰς τὸ δωμάτιον τῶν δεσμοφυλάκων καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν προσῆλθεν ὁ μέλλων νὰ μὲ ὁδηγήσῃ. Τρεῖς δὲ ὧρας ἐδαπάνησα εἰς τὴν ἐπίσκεψίν μου ταύτην.

Ἐν τῇ φυλακῇ ταύτῃ οἱ διάδρομοι εἶνε φωτεινοὶ καὶ τὰ πάντα καθαρά. Τοιαύτη δὲ εἶνε ἡ ἐν αὐτῇ σιγὴ καὶ ἠρεμία, ὥστε νομίζεις ὅτι εἶσαι ἐν μοναστηρίῳ. Ἐκ διαλειμμάτων μόνον κλειδοῦχός τις ἐπανάγει φυλακισμένον τινὰ εἰς τὸ κελλίον του, καὶ ἡ θύρα κινεῖται περιστρεφομένη ὑποκώφως περὶ τοὺς στρόφιγγας αὐτῆς, τὸ κλεῖθρον τρίζει μετὰ βρυγμοῦ λυσσώδους, ὡς ἐὰν ἦτο ἡ σιαγὼν αὐτοῦ τοῦ καταδίκου.

Ἡ ἐσωτερικὴ ὑπηρεσία τῆς φυλακῆς ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ συνοδεύοντός με ἀρχιφύλακος καὶ σμήνους ὑπαλλήλων στρατιωτικὰ ἐνδεδυμένων. Ἀπὸ τῆς 6 δὲ π. μ. μέχρι τῆς 7 μ. μ. βαρὺς κώδων

εἰς ὅλον τὸ κατάστημα ἀκουόμενος σημαίνει τὰς ὥρας τῶν διαφόρων ἀσχολιῶν τῶν κρατουμένων.

Πᾶς «νεοσύλλεκτος» ὑποβάλλεται εἰς ἔρευναν σύντομον καὶ ἐνδύεται τὴν στολὴν τοῦ καταστήματος. Οἱ δὲ πτωχοὶ λαμβάνουσι καὶ χιτῶνα καὶ σανδάλια. Ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ γυναῖκες. Μετὰ τῆς στολῆς δίδοται καὶ μέγα μάλλινον κάλυμμα, ἥμισυς ἄρτος καὶ οὕτω πως ἐφωδιασμένος ὁ νεοσύλλεκτος παραδίδοται εἰς τὸν ἐπιστάτην, ὅστις τὸν ὁδηγεῖ εἰς τὸ ἡτοιμασμένον αὐτῷ κελλίον.

Μία τῶν ζωηροτέρων φροντίδων τοῦ φυλακισμένου εἶνε τὸ νὰ οἰκονομῇ τὰ χρήματά του, διότι ἐν ταῖς αὐστριακαῖς φυλακαῖς δύναται πᾶς τις νὰ προμηθευθῇ ὅ τι δήποτε σχεδὸν ἐπιθυμήσῃ. Καὶ οἱ μὲν ἄπειροι κρύπτουσι τὰς οἰκονομίας των ἐντὸς τῶν περιποδίων, τῶν σανδαλίων, τοῦ ὑπορράμματος τοῦ πίλου των. Ἀλλ' ὁ ἐπιστάτης ὅστις γινώσκει τὰς τέχνας των ταύτας τάχιστα κατορθόνει νὰ ἀνακαλύπτῃ τὰ θησαυροφυλάκιά των. Τὰ κατασχεθέντα χρήματα κατατίθενται εἰς τὸ γραφεῖον, διότι εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ δαπανᾷ πλείονα τῶν τεσσαράκοντα κραϊτσαρίων τὴν ἑβδομάδα κατὰ τὸν ὡρισμένον προϋπολογισμόν. Ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦτο μόλις ἐπαρκεῖ εἰς ἀγοράν ὀλίγου τινὸς οἴνου καὶ καπνοῦ.

— Λοιπόν, προσέθηκεν ὁ ἀρχιφύλαξ, ἀκούσατε εἰς ποῖα μέσα καταφεύγουσι διὰ νὰ κρύπτωσι τὰ χρήματά των. Ἓν παιδίον εἶχε κατασκευάσει τοῦ κασκέττου του τὸ κεραμίδι τόσον χονδρὸν, ὥστε ἐν τῷ μεταξὺ ἔκρυπτε τραπεζικὰ γραμμάτια· διότι πρέπει νὰ εἰξεύρετε ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς φυλακισμένους νὰ ἔχωσι τὸ κασκέττον, τὸ ὑποκάμισον καὶ τὰ σανδάλιά των. Τὰ χονδρὰ κομβία τοῦ ὑποκαμίσου του ἦσαν κοῖλα, καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐφύλαττε χάρτινα φλωρίνια, ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ *τακούνια* του ἔκρυπτε τραπεζικὰ γραμμάτια τῶν δέκα φλωρινίων καὶ δύο ῥινία, διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς μελετωμένην ἀπόδρασιν. Περιεργοτάτη ὅμως εἶνε ἡ τέχνη, μὲ τὴν ὁποίαν ἔκρυπτε χρήματα εἰς τὸ ὑποκάμισόν του· ἡ ἀραβωνιστική του, ἡ ὁποία τοῦ ἔπλυνε τὰ ὑποκάμισά του, ἔκοπτε τὰ ἄκρα τῶν χειρίδων καὶ εἰς τὴν πτυχὴν των ἔρραπτε φλωρίνια καὶ ἔπειτα τὰ *ἐκολλάριζε* τόσον πολὺ, ὥστε δὲν ἐφαίνετο τίποτε. Τὸ πλεῖστον δὲ τῶν φυλακισμένων κρύπτουσι τὰ χρήματά των ἐντὸς τοῦ στόματος, ἀλλὰ πολὺ κοινὸς καὶ τετριμμένος εἶνε ὁ τρόπος οὗτος, ὡς καὶ ὁ ἄλλος τοῦ νὰ ἐπικολλῶσι τὰ φλωρίνια ἐπὶ τοῦ πέλματος τοῦ ποδός.

— Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τοὺς φυλακισμένους δὲν ἐπιχειροῦσι νὰ τοὺς δίδωσι χρήματα; Ἐδῶ, ὡς βλέπω, δὲν ὑπάρχει ἰδιαίτερον μέρος κιγκλιδωτὸν διὰ νὰ συνομιλῶσιν, ὥστε νὰ προλαμβάνωνται αἱ καταχρήσεις.

— Μάλιστα, κύριε. Ἐγνώρισα φυλακισμένον, ὅστις κατέφευγεν εἰς εὐφυέστατον μέσον πρὸς πλουτισμὸν τοῦ ταμείου του. Καθ' ἑβδομάδα τὸν ἐπεσκέπτετο ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του, παρισταμένου καὶ τοῦ δεσμοφύλακος διὰ νὰ μὴ συμβῇ τίποτε δόλος. Οἱ σύζυγοι ἅμα βλέποντες ἀλλήλους ἐνηγκαλίζοντο μετὰ παραφορᾶς, καὶ ὁ δεσμοφύλαξ καὶ οἱ λοιποὶ ἐθαύμαζον τὸ τρυφερὸν ἐκεῖνο ἀνδρόγυνον. Οἱ ἀθῷοι! Καὶ ποῦ νὰ εἴξευρον ὅτι ὁσάκις ἡ σύζυγος ἠσπάζετο τὸν ἄνδρα της εἰς τὸ στόμα, ἔχωνεν εἰς τὸ στόμα του τραπεζικὸν γραμμάτιον τῶν πέντε φλωρινίων, τὸ ὁποῖον εἶχε κρυμμένον ὑπὸ τὴν γλῶσσάν της.

Τὰ κελλία ἐνταῦθα εἶνε διαφόρου χωρητικότητος· τὰ στενότατα χωροῦσι τρεῖς μέχρι τεσσάρων καταδίκους. Μικρὸν παράθυρον ἡμίκλειστον ὡς βλέφαρον πάσχον διαβιβάζει φῶς ὠχρὸν καὶ μελαγχολικὸν διὰ τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων του. Θερμάστρα δὲ σιδηρᾶ θερμαίνει τὴν φυλακὴν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ὁποίας ὑπῆρχεν ἄλλοτε σιδηροῦς κρῖκος ἐφ' οὗ ἔδενον τοὺς κινδυνώδεις φυλακισμένους. Ἕκαστος τῶν φυλακισμένων ἔχει ἀχύρινον στρῶμα, σταμνίον ὕδατος, ξύλινον κοχλιάριον. Τραπέζας καὶ ἕδρας ἔχουσι προνομιοῦχά τινα μόνον κελλία. Ἡ θύρα αὐτῶν εἶνε ἀληθὴς θύρα φυλακῆς, βαρεῖα, ἔχουσα μοχλοὺς χονδροὺς καὶ διπλοῦς, καὶ κλεῖθρον, οὗτινος τὰ χονδρὰ ἐλατήρια τρίζουσι φοβερά. Ὀπὴ μικρὰ ὁμοιάζουσα πρὸς ὕαλον τηλεσκοπίου χρησιμεύει εἰς τοὺς φύλακας ἵνα διαρκῶς ἐπιτηρῶσι τοὺς φυλακισμένους. Καὶ ὅμως εἰς τὸ πεῖσμα τῶν μοχλῶν καὶ τῶν θυρῶν καὶ τῶν παχυτάτων τοίχων, εὐκολώτατα συνάπτουσι σχέσεις μεταξὺ των οἱ φυλακισμένοι. Ἔχουσι τὰ συνθήματά των, τὸν τηλέγραφόν των, ὡς ἔχουσι καὶ τὴν γλῶσσάν των. Τρία σφοδρὰ κτυπήματα ἐπὶ τοῦ τοίχου σημαίνουσι «Πρόσεχε!»· ὁ ἀκούων τὰ κτυπήματα προσέχει περιμένων μετ' ἀγωνίας τὴν ἀπάντησιν. Καὶ ἐὰν μὲν ἐπικρατῇ ἄκρα ἡσυχία καλὸν σημεῖον, ἀλλ' ἐὰν δοθῇ ἀπόκρισις διὰ διπλοῦ κτυπήματος ὁ φυλακισμένος συχνότατα ὠχριᾷ, διότι σημεῖον ὅτι συνελήφθη τις τῶν συνενόχων του. Τὸ πρῶτον κτύπημα ἐσήμαινε «Ἔφεραν ἀπόψε κανένας;». Οἱ ἐν τῷ παρακειμένῳ κελλίῳ μεταβιβάζουσι τὴν ἐρώτησιν εἰς τὸ παρακείμενον, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, ἕως ἡ ἐρώτησις περιέλθῃ ὅλον τὸ κατάστημα. Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν φυλακισμένων δὲν ηὐξήθη, θεωρεῖται περιττὴ πᾶσα ἀπόκρισις εἰς τὸ αὐτοσχέδιον τοῦτο τηλεγράφημα. Ὁ φύλαξ ἀκούων τὸν θόρυβον σπεύδει νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξιν, ἐν καιρῷ μάλιστα τῆς νυκτός. Ἀλλ' ὁ φύλαξ ἔρχεται συνήθως πολὺ ἀργά. Οἱ φύλακες δὲ οὗτοι ἀντὶ ἐλαχίστου μισθοῦ ἀναλαμβάνουσιν ἔργον ἐπίμοχθον καὶ εὐθύνην οὐχὶ μικράν. Πολλάκις οἱ προϊστάμενοι αὐτῶν φέρονται πρὸς αὐτοὺς μετὰ σκληρότητος, αὐτοὶ δὲ δὲν δύνανται οὐδὲ νὰ *ξεθυμάνωσι* κατὰ τῶν φυλακισμένων, διότι ἔχουσιν αὐστηρὰν ἐντολὴν νὰ φέρωνται ἠπίως πρὸς αὐτούς. Ἐὰν δέ τις τῶν φυλακισμένων ὑ-

βρίσῃ ἢ προσβάλῃ φύλακα, παρευθὺς ῥίπτεται εἰς τὴν εἱρκτὴν ἢ τίθεται εἰς τὰ δεσμά, καί τοι δὲ ἡ πειθαρχικὴ αὕτη ποινὴ αὐστηρῶς ἀπαγορεύεται σήμερον ἐν Αὐστρίᾳ, ἀλλ' ὅμως διατηρεῖται οὐχ ἧττον μυστικῶς ἐν πολλαῖς τῶν φυλακῶν.

Τοσοῦτον δὲ σπάνιαι εἶνε αἱ ἀποδράσεις, ὥστε τοιοῦτόν τι δὲν ἐνεθυμεῖτο ὁ ἐπιστάτης. Εἴχομεν ἤδη φθάσει εἰς τὸ ἄκρον τοῦ τρήματος τῶν ἀνδρῶν συνδιαλεγόμενοι καὶ ἱστάμενοι πρὸ τῶν κελλίων ἐν οἷς ὑπῆρχον ἄξιοι λόγου προφυλακισμένοι, τοὺς ὁποίους ἠδυνάμεθα ἀνέτως νὰ βλέπωμεν χωρὶς νὰ μᾶς βλέπωσι. Πάντες δὲ οὗτοι παρέχουσιν ὕλην εἰς μελέτας παντὸς λόγου ἀξίας. Ἐπειδὴ δὲ φοροῦσιν ἔτι τὰ ἐνδύματα μεθ' ὧν συνελήφθησαν, εὔκολον εἶνε νὰ ἀνακαλύψῃ τις εἰς ὁποίαν τινὰ κοινωνικὴν τάξιν ἀνήκουσιν. Ἐν γένει δὲ εἶνε ἀνήσυχοι, ἐνησχολημένοι· ἀλλ' ὅμως εἴδομέν τινας γελῶντας, ἔχοντας τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκιά των καὶ ἀκροωμένους τῆς διηγήσεως συναδέλφου τινός, ὃν ἔχουσι περιεστοιχισμένον. Ἄλλοι δέ τινες ἐχαρτοπαίκτουν ἀμέριμνοι. Ἡ ποικιλία δὲ τῶν τύπων εἶνε λίαν περίεργος, εἶνε αὐτόχρημα πανόραμα φυσικὸν καὶ κοινωνικόν. Πλησίον τινὸς Οὐγγρου μελαγχροινοῦ ἐξὺ ἔχοντος τὸ βλέμμα καὶ μακρὸν τὸν μύστακα, τὴν δὲ κόμην μέλαιναν βοστρυχωτὴν καὶ μεταξώδη, ἵσταται ὠχρὸς Σλοβάκος ῥαδινὸν ἔχων τὸ σῶμα, μακρὰς χεῖρας καὶ πόδας, γλυκὺς τὸ ἦθος καὶ ἥρεμος. Ἕτερος δέ τις Ἰουδαῖος καθήμενος ἐπὶ τῆς κλίνης του βασανίζει τὸ τραγοειδὲς γένειόν του διὰ τῶν ἀγκυλωδῶν δακτύλων του, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι εἶνε κιβδηλοποιὸς καὶ παραχαράκτης.

Ἐν τινι κελλίῳ ὑπῆρχε μεγάλη ζωηρότης, ἐν ᾧ τρεῖς μόνον φυλακισμένοι ἦσαν ἐν αὐτῷ.

— Ὁ χονδρὸς ἐκεῖνος ὅστις δημηγορεῖ ἐν τῷ μέσῳ εἶνε ὁ διαβόητος Βάϊνιγγερ, μοὶ εἶπεν ὁ ἐπιστάτης.

— Ὁ ἀρχαιοκάπηλος;

— Μάλιστα. Τί παράξενος ἡ ἱστορία του! Αὐταῖς ταῖς ἡμέραις θὰ δικασθῇ. Ἐπώλησε ψευδεῖς ἀρχαιότητας εἰς ὅλα τὰ μουσεῖα τῆς Γερμανίας. Ἐγέμισε τὴν συλλογὴν τοῦ δουκὸς τῆς Μοδένης διὰ ὅπλων καὶ πιστολίων τῶν δέκα λεπτῶν, πωλήσας αὐτὰ ὡς ἀρχαῖα, ἐν ᾧ ἦσαν κατεσκευασμένα ὅλα ἐν Βιέννῃ. Ἐπώλησε δύο ἁγίας Τραπέζας δῆθεν ἀρχαίας τοῦ μεσαιῶνος εἰς ἀρχαιοπώλην τινὰ ἐν Λονδίνῳ, τὸν Ἐμμανουὴλ Μὰρξ, ἀντὶ τριάκοντα χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν. Ἐπίστευσε δὲ ὁ Ἄγγλος ὅτι αἱ ἅγιαι αὗται Τράπεζαι ἠγοράσθησαν ἐν Ῥώμῃ τῷ 1872 ἐκ τινος ἱησουιτικοῦ μοναστηρίου ἀντὶ διακοσίων χιλιάδων φράγκων. Εἶχε δὲ ὁ Βάϊνιγγερ συνέταιρον Οὐγγρόν τινα, οὗτινος τὰ χρέη ὑπεσχέθη νὰ πληρώσῃ εἰς ἀνταλλαγμα τῶν πλαστῶν ἐγγράφων τῶν μαρτυρούντων τὴν γνησιότητα τῶν ἀρχαιοτήτων του. Ἐν τῷ ἑπομένῳ κελλίῳ νέοι τινὲς ἐκάθηντο ὀκλάζοντες, παίζοντες κύβους καὶ καπνίζοντες.

Οἱ φυλακισμένοι οἵτινες, ὡς εἴπομεν, ἀναγνωρίζονται ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας στολῆς των, ἐργάζονται ἐν ἰδίοις τεχνουργείοις. Καὶ οἱ μὲν κατασκευάζουσι καπνοσύριγγας ἐξ σηπίου (ἀφροῦ τῆς θαλάσσης), οἱ δὲ παιγνίδια παιδίων, οἱ δὲ κόπτουσι χονδρὸν χάρτην πρὸς κατασκευὴν κιβωτίων, οἱ δὲ κατασκευάζουσι σανδάλια, οἱ δὲ εἶνε λεπτουργοί, οἱ δὲ βιβλιοδέται. Ἐν ὡρισμέναις ὥραις τὸ τεχνουργεῖον μετασκευάζεται εἰς σχολεῖον, ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν ἐξερχόμενοι τῆς φυλακῆς ἔχουσι στοιχειώδεις τινὰς γνώσεις. Ἐκ δὲ τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας των οἱ φυλακισμένοι δὲν δύνανται νὰ δαπανήσωσι πλέον τοῦ ἡμίσεος, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ ἀποδίδεται εἰς αὐτοὺς ἄθικτον ὅταν ἀποφυλακισθῶσι.

Ἐπισκεφθέντες τὴν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ ἐκκλησιάζονται οἱ φυλακισμένοι πάντες τὴν Κυριακήν, μετέβημεν εἰς τὸ τμῆμα τῶν γυναικῶν, κείμενον ἐν μιᾷ τῶν πτερύγων τοῦ ἀπεράντου ἐκείνου οἰκοδομήματος. Κρατοῦνται δὲ ἐντὸς μεγάλων αἰθουσῶν φωτεινῶν, ὧν οἱ κατηφεστωμένοι τοῖχοι ἐνθυμίζουσι τὰς γλυκείας καὶ σκυθρωπὰς λευκότητας τοῦ μοναστηρίου. Νεάνιδές τινες συνεσπειραμέναι τίς οἶδε τί παράνομα βουλεύονται, ἐν ἄλλοις δὲ δωματίοις βλέπω ἄλλας καθημένας κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον. Τινὲς δ' αὐτῶν πλέκουσι.

— Ἡ νεᾶνις αὕτη ἡ σεμνοπρεπής, ἥτις κεντᾷ πλησίον τοῦ παραθύρου, μοὶ εἶπεν ὁ ἐπιστάτης, ἐπιμένει καὶ καλὰ ὅτι εἶνε Ἀμερικανίς, ἐν ᾧ ἡμεῖς εἰξεύρομεν ὅτι εἶνε βιενναία· δὲν θέλει κατ' οὐδένα τρόπον νὰ εἴπῃ μίαν κἂν λέξιν γερμανικήν.

Ἐν ἑτέρῳ δωματίῳ εἶδον διὰ τῆς ὀπῆς τῆς θύρας ἀληθῆ ῥωπογραφίαν. Σμῆνος νεανίδων δροσερῶν καὶ εὐμορφοτάτων ἡλικίας εἴκοσι μέχρι τριάκοντα ἐτῶν, εἶχον περιεστοιχισμένην γραῖάν τινα κατερρυτιδωμένην ἀθιγγανίδα δεδεμένην ἔχουσαν τὴν κεφαλὴν διὰ μαντηλίου κιτρίνου· ἐντὸς τῶν ξηρῶν δακτύλων της εἶχε τὰς λευκὰς χεῖρας τῶν νεανίδων καὶ ταῖς ἔλεγε τὴν μοῖράν των.

Ἐν τοῖς τεχνουργείοις αἱ κατάδικοι κατασκευάζουσι τὰ ἐνδύματα τῶν φυλακισμένων, ὑφαίνουσαι καὶ κινοῦσαι διαφόρους μηχανάς. Ὁ ἐπιστάτης ὤθησεν ἐλαφρὰ τὸν ἀγκῶνά μου καὶ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ μοὶ ἔνευσε νὰ ἴδω γυναῖκά τινα ἐργαζομένην διὰ μηχανῆς πλεκτικῆς περιποδίων.

— Τί εἶνε; τὸν ἠρώτησα ἀρ' οὗ ἐξήλθομεν.

— Εἶνε ἡ ψευδοκόμισσα Κίνσκη. Αὐτὴ ἐπῆρε τὸν νοῦν πλήθους ἀνθρώπων, καλλιτεχνῶν, ἐμπόρων, οἵτινες οὐδέποτε τὴν εἶχον ἰδεῖ, καὶ τὴν ἐξελάμβανον ὡς τὴν νεαρὰν κόμισσαν Κίνσκη. Ἐφαντάζοντο δὲ οἱ δύσμοιροι ὅτι θὰ τὴν νυμφευθῶσι! Ἡμέραν τινὰ συνεκάλεσε πάντας ὁμοῦ τοὺς μνηστῆράς της εἰς τὸ θέατρον, καὶ ὅλοι ἦλθον φοροῦντες λευκὸν λαιμοδέτην, φόρεμα μαῦρον, καὶ ἔχοντες καμέλιαν εἰς τὴν κομβιοδόχην. Ἡ ἀληθὴς κόμισσα Κίνσκη παρίστατο εἰς τὴν παράστασιν καὶ ἦτο ἐν τῷ θεωρείῳ της μετὰ τῶν γονέων της, οὐδόλως ὑποπτεύουσα ὅτι ἐν τῇ πλατείᾳ ὑπῆρχον οἱ ἐρασταί της. Διὰ τοῦ ἐπιδεξίου δὲ τούτου στρατηγήματος ἤθελε νὰ ὑπεκκαύσῃ ἔρωτα, ὃν αὐτὴ εἶχε πρώτη διαδηλώσει εἰς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν ἰδιαιτέρως ἐν ἀγνοίᾳ πάντων τῶν ἄλλων. Ἡ μετ' αὐτῶν δὲ ἀλληλογραφία εἶνε διεξοδικὸν μυθιστόρημα. Τέλος ἐμήνυσεν εἰς τοὺς μνηστῆρας ὅτι οἱ γονεῖς της πιστοὶ ἐμμένοντες εἰς τὰς παλαιὰς προλήψεις των δὲν συγκατένευον εἰς τὸν ἄνισον τοῦτον γάμον, καὶ δι' αὐτὸ ἤθελον νὰ τὴν ἀπομακρύνωσι τῆς Βιέννης· ἀλλ' αὐτὴ εἶχεν ἀπόφασιν ἀκράδαντον νὰ ἀποδράσῃ, δυστυχῶς ὅμως δὲν εἶχεν ἄφθονα χρήματα πρὸς ἐξώνησιν τῶν φυλάκων της, τῶν θαλαμηπόλων της, τῶν θεραπαινίδων, τοῦ θυρωροῦ κλπ. Παρευθὺς οἱ μνηστῆρες τῇ ἔπεμψαν δέσμας ὅλας τραπεζικῶν γραμματίων· ἀλλὰ κακῇ μοίρᾳ μαθοῦσα ἡ ἀστυνομία τὰ τεκταινόμενα, ἐξαπέστειλεν ἐνταῦθα πρὸ τριῶν ἡμερῶν τὴν ψευδοκόμισσαν Κίνσκη ὑπὸ τὸ ἥκιστα ἀριστοκρατικὸν ὄνομα Μαρία Λίχτνερ.

Ἀξία παρατηρήσεως εἶνε ἡ διαφορὰ τῆς στάσεως τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς τῶν γυναικῶν. Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς φυλακίσεως ἡ γυνὴ εἶνε ὡς ἀφῃρημένη. Κατησχυμένη, δειλή, νευρική, ἀδιαλείπτως λύζει, οὔτε νὰ φάγῃ θέλει οὔτε νὰ πίῃ, εἰς τὰς ἀποτεινομένας αὐτῇ παραμυθίας ἀπαντᾷ διὰ κραυγῶν καὶ στεναγμῶν, καὶ εἶνε ὡς παράφρων. Ἀλλὰ τὴν δευτέραν ὅμως ἡμέραν φροντίζει ὀλίγον περὶ τῆς διευθετήσεως τῆς κόμης καὶ τῆς ἐνδυμασίας της, πίνει καὶ τρώγει μετ' ὀρέξεως, καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν γελᾷ καὶ ἀστεΐζεται. Παρὰ τοῖς ἀνδράσι τοὐναντίον ἡ παραφορὰ προβαίνει αὐξανομένη· θεωροῦσι τοὺς δεσμοφύλακας ὡς ἐχθροὺς ἀξίους παντὸς μίσους, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ δεσμοφύλαξ ἐξέρχεται τῶν κελλίων ὀπισθοχωρῶν πάντοτε.

Οὐδαμοῦ ὑπάρχει τοσαύτη εὐθυμία καὶ φαιδρότης ὅση ἐν ταῖς γυναικείοις φυλακαῖς. Ἐν Αὐστρίᾳ ὁ ἀριθμὸς τῶν φυλακισμένων γυναικῶν εἶνε πολὺ μικρότερος τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει καὶ ὅτι αἱ γυναῖκες ἐνταῦθα εἶνε ἐναρετώτεραι τῶν ἀνδρῶν· παντάπασι, διότι ἡ γυνὴ εὑρίσκει εὐκολώτερον καὶ κατ' ἄλλον τρόπον τὰ μέσα πρὸς πλήρωσιν τῶν ὑλικῶν αὐτῆς ἀναγκῶν.

Ἐν ταῖς φυλακαῖς δὲν εἶνε σπάνιον νὰ κουσθῇ τις ὅτι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν ὑπάρχουσι δεσμοὶ ἀγάπης καὶ τοσοῦτον στενοί, ὥστε πολλάκις μόνος ὁ θάνατος τοὺς διαλύει. Αὐστριακός τις φυλακισμένος διηγεῖται ἐν τοῖς *Ἀπομνημονεύμασιν* αὐτοῦ ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ φυλακῇ ὑπῆρχεν ἀρχιληστὴς καταδικασμένος εἰς ἑξαετῆ φυλάκισιν· ὡσαύτως δὲ καὶ γυνή τις εὔμορφος καὶ θρασεῖα καὶ αὐτὴ εἰς ἓξ ἐτῶν φυλάκισιν καταδεδικασμένη. Οἱ δύο οὗτοι χωρίς ποτε νὰ ἴδωσιν ἀλλήλους ἐμνηστεύθησαν. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἔχαιρε διὰ τὴν τόλμην καὶ τὸ θάρρος τῆς νεάνιδος, αὕτη δὲ ἐκαμάρωνε καὶ ἦτο ἔξαλλος ὑπὸ τῆς ὑπερηφανείας ὅτι ἦτο σύζυγος «ἐξακουσμένου λῃστοῦ». Ἀντήλλασσον δὲ καὶ γράμματα, γράφοντες μετὰ πολλῆς εὐγενείας καὶ τρυφερότητος. Καὶ ὁ μὲν λῃστὴς ἤρχιζε τὰ γράμματά του διὰ τῆς προσφωνήσεως *Ἐντιμοτάτη κυρία*, ἐκείνη δὲ *Ἀξιοτιμότατε κύριε*. Καὶ ὅτε ληξάσης τῆς ποινῆς αὐτῶν ἀπελύθησαν τῶν φυλακῶν, «ἔκαμαν γάμους καὶ χαραῖς καὶ στεφάνωσαις καλαῖς».

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ ἀρχιφύλαξ μὲ παρεκάλεσε νὰ καταβῶμεν εἰς τὰ μαγειρεῖα καὶ τὰ κελλία τῶν εἰς θάνατον καταδεδικασμένων.

— Ἂς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ μαγειρεῖον, διότι τώρα θὰ κενώσουν τὸ γεῦμα.

Ἐνόμιζον ὅτι θὰ εἰσέλθω εἰς ἄθλιόν τι καὶ ζοφερὸν καταγώγιον, ὅπως ἐν ἄλλαις φυλακαῖς, ἔνθα ἐν παλαιῷ λέβητι βράζουσιν ἐν ὑποπρασίνῳ ὕδατι ἀναμὶξ γεώμηλα καὶ φάσηλοι, ἀηδέστατον θέαμα. Εὐνόητος λοιπὸν εἶνε ὁ θαυμασμός μου ὅτε εἰσῆλθον εἰς εὐρύχωρον καὶ λαμπρὸν μαγειρεῖον ἐφάμιλλον τῶν ἀρίστων ξενοδοχείων. Ὑπερμεγέθης ἑστία στίλβουσα ἐκ καθαριότητος περιεστοιχίζετο ὑπὸ φαιδρῶν μαγειρισσῶν, αἵτινες παρεσκεύαζον ῥόφημα ὀρεκτικώτατον ἢ ἔκοπτον τεμάχια μοσχαρίου καὶ βοὸς εὐχύμου καὶ διὰ τοῦ κιτρίνου τοῦ ὠοῦ ἐπικεχρισμένου. Ὁ ἀρχιμάγειρος φορῶν λευκὴν ποδιὰν καὶ μαλακὰ ὑποδήματα, ἦτο μεγαλοπρεπέστατος, καὶ ἔσπευσεν εἰς ὑποδοχὴν ἡμῶν μετ' ἀξιοπρεπείας ἐμπρεπούσης εἴς τε τὸ ὑπούργημα αὐτοῦ καὶ τὸ πελώριον σῶμα.

— Τί φαγητὰ ἔχετε σήμερον; ἠρώτησεν ὁ φύλαξ.

— Ἰδοὺ ὁ κατάλογος.

Μοὶ ἔδωκεν ὁ φύλαξ φύλλον χάρτου ἐντὸς ξυλίνου περιθωρίου. Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν δὲ *πρόγευμα* εὗρον καφὲ μετὰ ἀνθογάλακτος, γάλα θερμόν, ζωμὸν μετὰ περφυγμένου ἄρτου· εἴκοσι δύο εἰδῶν φαγητὰ εἶχε τὸ γεῦμα! Ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιγραφὴν *δεῖπνον* ὑπῆρχε καφὲς, γάλα, τυρὸς, καὶ ψυχρὰ κρέατα, καὶ οἱ φυλακισμένοι ἠδύναντο νὰ λάβωσι διὰ τὸ δεῖπνόν των ῥόφημα, κρέας καὶ λαχανικά.

— Ἀλλ' ἐδῶ δὲν ἔχετε φυλακισμένους, ἔχετε οἰκοτρόφους, ἀνεφώνησα ἐπεξερχόμενος τοὺς ἐν τῷ καταλόγῳ οἴνους πρώτης καὶ δευτέρας ποιότητος καὶ βλέπων τὴν τιμὴν τεσσάρων ἢ πέντε εἰδῶν ζύθου.

— Ὁ κατάλογος τὸν ὁποῖον ἀνεγνώσατε, μοὶ εἶπεν ὁ ἀρχιμάγειρος, δὲν εἶνε δι' ὅλους, εἶνε διὰ τοὺς ὑποδίκους καὶ ὄχι διὰ τοὺς καταδίκους. Ἀλλ' ὅμως καὶ οἱ ἁπλῶς ὑπὸ κράτησιν, οἱ ἔχοντες τὸν τρόπων των, καὶ αὐτοὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα. Οἱ φυλακισμένοι δύνανται νὰ προ-

μηθευθοῦν διὰ τῶν χρημάτων των βούτυρον μόνον, χοίρειον λίπος, τυρίον, γάλα, καρὲ, ψητὸν κρύον ἢ χοιρομέρι, ζύθον ἢ οἶνον.

— Ποία εἶνε ἡ μερὶς τῶν καταδίκων;

— Ἔχουν καθ' ἡμέραν 560 γραμμ. ἄρτου, 5 1[2 ὑποδεκάλ. ζωμοῦ τὸ πρωΐ, 5 ὑποδεκάλ. τὴν μεσημβρίαν μετὰ λαχανικῶν, καὶ τὴν ἑσπέραν 3 1]2 ὑποδ. Δ ς δὲ τῆς ἑβδομάδος τοῖς δίδεται βωδινὸν βραστὸν ἢ ψητὸν, τὰς δὲ ἑορτασίμους ἡμέρας λαμβάνουσι διπλασίαν μερίδα.

— Καὶ πόσας ὥρας ἐργάζονται καθ' ἑκάστην;

— Ἕνδεκα ὥρας. Ἀπὸ δὲ τῆς 12 μέχρι τῆς 1 τρώγουν καὶ ἀπὸ τῆς 1 μέχρι τῆς 2 περιπατοῦν εἰς τὴν αὐλήν.

Ὁ ἀρχιμάγειρος δὲν ἠθέλησε νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ ἀπέλθω πρὶν ἢ γευθῶ τὸ ῥόφημα καὶ τὸ κρέας· ἔπειτα δὲ μοὶ ἔδειξε βιβλίον, ἐν ᾧ ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ἐβεβαίου ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἑβδομαδιαίαν ἐπίσκεψιν εὗρε τὴν τροφὴν τῶν καταδίκων πρεπόντως παρεσκευασμένην.

Ὡς βλέπετε, παρῆλθεν ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν τὸ ὄνομα «αὐστριακὴ φυλακὴ» ἐνεποίει φρίκην εἰς τὸν ἀκούοντα. Ἡ ὑπερβολὴ τοῦ κακοῦ ἐπήνεγκε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καλοῦ, ὥστε ἡ κάθειρξις ὑπὸ παντοίων ὑλικῶν ἀπολαύσεων συγκερασθεῖσα, σχεδὸν δὲν εἶνε πλέον ποινή. Καὶ τὰ ἐκ τῆς βελτιώσεως ταύτης προκύπτοντα ἄτοπα εἶνε πασφανῆ, διότι διὰ τοῦ τρόπου τούτου προέκυψε τακτικὴ πελατεία ἀνθρώπων *καλομαθημένων*, οἵτινες ἅμα ἀπολυόμενοι τῶν φυλακῶν, οὐδὲν ἄλλο διακαῶς ἐπιθυμοῦσιν ἢ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν Καπύην[1] ταύτην τοῦ ποινικοῦ κώδικος.

Ἐξερχόμενοι τοῦ μαγειρείου ἐστράφημεν πρὸς δεξιὰ κατευθυνόμενοι εἰς τὸ τμῆμα τῶν εἰς θάνατον καταδεδικασμένων.

Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα οὐδὲν τὸ λυπηρὸν οὐδὲν τὸ πένθιμον· ὁ διάδρομος εἶνε εὐρὺς καὶ λευκὸς, καὶ διὰ ἀεριστήρων πλατυτάτων εἰσέρχεται τὸ φῶς καὶ χύνεται ὡς καταρράκτης ἀπὸ ῥωγμῆς τινος τοῦ οὐρανοῦ καταπίπτων.

—Μοὶ ὑπεσχέθητε νὰ μοὶ δείξητε τὸν Χάκλερ, εἶπον εἰς τὸν φύλακα.

— Νά τον, ἀπεκρίθη ὁ φύλαξ, ἱστάμενος πρό τινος θύρας, ἧς ἤνοιξε τὴν θυρίδα καὶ εἶδε ταχέως εἰς τὸ δωμάτιον, ἔπειτα δὲ παραχωρῶν μοι τὴν θέσιν του προσέθηκε «Κάθηται ἐπὶ τῆς κλίνης του».

Διέκρινα τότε βραχύσωμον καὶ τετράγωνον ἄνδρα βραχὺν ἔχοντα τὸν τράχηλον καὶ τὸ πρόσωπον ζωῶδες καὶ βλακικὸν, παρατηροῦντα διὰ βλέμματος ἀπημβλυμένου τοὺς συναδέλφους του, οἵτινες διὰ κρητίδος εἶχον σχεδιάσει παιγνίδιον *δάμας* ἐπὶ τοῦ σανιδώματος καὶ πρηνεῖς κατὰ γῆς ἔπαιζον μεταχειριζόμενοι ἀντὶ πεσσῶν φασήλους.

— Καὶ πότε θὰ ἐκτελεσθῇ ἡ θανατικὴ ποινή του;

— Πιστεύω αὔριον.

— Χαίρετε λοιπὸν, βλεπόμεθα πάλιν αὔριον, τῷ εἶπον ἀπερχόμενος.

Μοὶ ἤνοιξε τὴν θύραν φρουρουμένην ὑπὸ σκοποῦ καὶ ἤκουσα ὄπισθέν μου τὸ κλειδίον τρίζον ἐν τῷ κλείθρῳ μετὰ καταχθονίου σαρκασμοῦ.

[Ἕπεται τὸ τέλος]. Π. Ι. Φ.

1. Τοσοῦται ἦσαν, ὡς λέγεται, αἱ ἀπολαύσεις καὶ ἡδοναὶ τῆς πόλεως ταύτης, ὥστε ὁ στρατὸς τοῦ Ἀννίβα τῷ 215 π. Χ. καταλαβὼν αὐτὴν νικηφόρος μετὰ τὴν ἐν Κάνναις μάχην, καὶ διαχειμάσας ἐν αὐτῇ, ἐξεθηλύνθη καὶ κατεφράρη.

ΣΥΡΡΑΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΑΡΡΥΤΑΙ

Οἱ Καλαρρύται κεῖνται κατὰ τὸ ὄρος *Πολύαιγον*, ἀπέναντι τοῦ *Συρράκου*, ὅπερ, ὡς δίδυμον ἀδέλφι, μόνον ἀσπλαγχνία πολιτικὴ δύναται νὰ χωρίσῃ τοῦ ἄλλου δι' αὐθαιρέτου γραμμῆς, ἐνῷ καὶ ἡ ἱστορία τὸν τὸ ἑνόνει καὶ ἡ φυσική του θέσις τὸ συνδέει. Οἱ κάτοικοι τῶν δύο χωρίων, ὡς καὶ τῆς περιχώρου, ἦσαν μὲν βλαχικῆς καταγωγῆς, ἀλλ' ἐξελληνίσθησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδεὶς βεβαίως σκέπτεται νὰ μὴ θεωρήσῃ Ἕλληνας ἐκ τῶν γνησιωτέρων τὸν Κωλέττην καὶ τόσους ἄλλους πολιτικοὺς, λογίους, εὐεργέτας τῆς κοινῆς πατρίδος. Τὰ δύο δίδυμα χωρία δὲν ἔχουσιν ἱστορίαν παλαιὰν οὐδ' ἀναφέρονται ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ἀλλὰ συνεκεντρώθη εἰς αὐτὰ τόση ζωὴ ἐπὶ ὀλίγους αἰῶνας, ὥστε ἀναπληροῦται δι' αὐτῆς ἡ ἔλλειψις μακραίωνος σειρᾶς περιπετειῶν. Δὲν εἶχε δίκαιον ὁ Πουκεβὶλ λέγων ὅτι «οἱ ἠπειρωτικοὶ βράχοι, αἱ φάραγγες, τὰ προαιώνια δάση, τὰ δροσερὰ σπήλαια, ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ τῇ πατρίδι τῶν ἡμιθέων. τέκνων τῆς Ἑλλάδος;»

Τὰ εὗρεν ἐκεῖ χαριτωμένα, πλούσια, εὐνομούμενα μὲ ἰδιάζοντα τύπον ἐθνικοῦ βίου ἑλληνικώτατα, καὶ τὰ ἠγάπησε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος ὁ γάλλος φιλέλλην, μετὰ στοργῆς περιγράψας αὐτά. Τὸν συγκινεῖ καὶ αὐτὸς ὁ ἦχος τῶν κωδώνων ὁ ἐρχόμενος ἐκ τῶν Καλαρρυτῶν, τὸν μαγεύει ἡ συνένωσις τῶν χαρίτων ἐκεῖ τῆς φυτείας τῆς Ἀνατολῆς ἡνωμένης μετὰ τῆς σοβαρότητος τῶν καλλονῶν τῆς πατρίου χλωρίδος, καὶ ἔνδακρυς ἀνεπόλησεν ἐκεῖ τοὺς παιδικοὺς αὐτοῦ χρόνους. Εὑρίσκετο εἰς τὸ βάθος τοῦ κρημνοῦ ὅπου ῥέει ὁ ποταμὸς τῶν Καλαρρυτῶν, οὗ ἀπετέλουν καταρράκτας τὰ διαυγῆ ὕδατα, καὶ ἐχρειάσθη νὰ στρέψῃ πολὺ ὑψηλὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἵνα ἀνακαλύψῃ οὐρανογείτονα τὴν ὡραίαν ὁμώνυμον κώμην.

Ἡ κωμόπολις αὕτη ἠρίθμει τῷ 1815 περὶ τὰς διακοσίας οἰκογενείας ἐγκατεστημένας ἐν θέσει ἁρμοδιωτέρᾳ μᾶλλον εἰς φωλεὰς ἀετῶν καὶ γυπῶν παρὰ εἰς φιλησύχους καὶ καλλιτεχνικοὺς κατοίκους διακρινομένους διὰ τὰς τέχνας αὐτῶν καὶ τὴν φιλονομίαν. Ἀλλ' ἡ ἀπομόνωσις ἐκείνη ἐν τόπῳ οὕτως ὀχυρῷ ἐκ φύσεως ἀνέπτυξε παρ' αὐτοῖς τὸ αἴσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας, καὶ ἡ ἀσφάλεια, ὡς ἀγαθὸν καρπὸν, τὸ τῆς φιλοπονίας καὶ μελέτης. Τὸ κατ' ἀρχὰς οἱ κάτοικοι ἦσαν ποιμενικοὶ, καὶ αὐτοὶ κατεβίβαζον εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου τὰ προϊόντα τῶν γειτονικῶν ὀρέων· παρ' αὐτῶν δὲ ἠγόραζε καὶ αὐτὴ ἡ Γαλλία τὰ δέρματα. Ἀλλὰ μὴ περιοριζόμενοι εἰς τοῦτο, βαθμηδὸν ἤρξαντο καὶ τῆς ὑφαντικῆς, ἐξάγοντες καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὰ ἔργα τῶν χειρῶν των· ἡ δὲ φιλοπονία καὶ οἰκονομία αὐτῶν ἐπέφερε τὸ θαυμάσιον ἀποτέλεσμα τοῦ ἐκτάκτου πλουτισμοῦ των, καὶ ἐντὸς ἡμίσεος αἰῶνος, ἀπὸ τοῦ 1810 καὶ ἑξῆς, οἱ Καλαρρυτιῶται μετὰ τῶν Συρακιωτῶν, τῶν Μετσοβιτῶν καὶ τῶν κατοίκων τοῦ Ἀσπροποτάμου καὶ τοῦ Ζαγορίου κατέλαβον, ὡς διὰ νέων ἀποικιῶν, τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου, ἱδρύοντες ἐμπορικοὺς οἴκους ἐν Νεαπόλει, Λιβόρνῳ, Γενούῃ, Σαρδηνίᾳ, Μάλτᾳ, Βενετίᾳ, Τεργέστῃ, Ἀγκῶνι καὶ Ῥαγούζῃ. Ὁ Πουκεβὶλ λέγει ῥητῶς, ὅτι εὗρεν ἐν Καλαρρύταις ἐμπορικὴν κίνησιν ἀμιλλωμένην πρὸς τὴν τῶν κυριωτέρων ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης· τὰ σπουδαιότερα δὲ ἐμπορεύματα ἦσαν οἱ βάμβακες τῆς Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας ἐξαγόμενοι εἰς Αὐστρίαν, αἱ μέταξαι τῆς Ἀγυιᾶς καὶ τοῦ Βώλου, τὰ δέρματα λαγωῶν, ἄρκτων, καὶ ἄλλα γουναρικὰ ἐξαγόμενα εἰς τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως, ἔνθα ἀντηλλάσσοντο πρὸς χρυσᾶ νήματα, τοῦθ' ὅπερ ὑπῆρξεν ἡ μεγαλητέρα βάσις τοῦ πλουτισμοῦ τῆς κωμοπόλεως.

Ἀλλ' οἱ μεγάλοι ἐμπορικοὶ οἶκοι δὲν περιορίζονται εἰς τὴν χρηματολογίαν· ἐπροστάτευον δὲ παντοειδῶς τὰ γράμματα, τὰς τέχνας καὶ τὴν κατωτέραν βιομηχανίαν. Ἐν τοῖς οἴκοις τῆς Ἰταλίας ἐφιλοξενοῦντο φιλοτίμως ἐπὶ μακρὸν χρόνον οἱ εἰς τα ξένα σπουδάζοντες ἠπειρῶται. Καὶ τοιαύτης εὐγενοῦς φιλοξενίας ἀναμνήσεις ἐγλύκαινον τὰ γηραιὰ ἔτη διδασκάλων τοῦ ἔθνους, ὁποῖοι ὁ Ἀσώπιος καὶ ὁ Φιλητᾶς. Οἱ περιηγηταὶ διηγοῦνται, ὅτι εὑρίσκοντο ἐν Καλαρρύταις καὶ ἐν Συρράκῳ πολλοὶ οἱ ὁμιλοῦντες ξένας γλώσσας καὶ ἔχοντες βιβλιοθήκας πλουσίας γαλλικῶν καὶ ἰταλικῶν βιβλίων, ἐπαρκούσας εἰς πᾶσαν μελέτην ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Ἐκ δὲ τῶν τεχνῶν ἰδίως ἤκμασεν ἐν Καλαρρύταις ἡ χρυσοχοϊκὴ, ἥτις ἔφθασεν εἰς σπάνιον βαθμὸν τελειότητος· στολίσματα εὐαγγελίων, δίσκοι, εἰκόνων ὁλόχρυσα περιθώρια, μετάλλια, περιδέραια καὶ πάντα τὰ κομψοτεχνήματα τῆς τορνευτικῆς τῶν πολυτίμων μετάλλων εἶχον ἰδιαιτέραν ἀξίαν ἐξερχόμενα ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου περιωνύμου καλαρρυτιώτου καλλιτέχνου. Ἰδίως φημίζεται ὁ Ἀθανάσιος Τσιμούρης, ὁ ἀρχιχρυσοχόος τοῦ Ἀλῆ-πασσᾶ. Τίς οἶδε πόσα κοσμήματα στολίσαντα τὰ στήθη, τοὺς ἁβροὺς βραχίονας καὶ τὸ μέτωπον τῆς Βασιλικῆς καὶ τῆς Κυρᾶ-Φροσύνης ἦσαν ἔργα τῶν χειρῶν του. Μοναδικὸς εἰς τὴν σφυρηλασίαν ἦτο ἄλλος, ὁ Δημήτριος Παπαγεωργίου, τοῦ ὁποίου ἕκαστος κτύπος τοῦ σφυρίου ἐστοίχιζεν ἓν φλωρίον, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ *δώσῃ τὸν ἀέρα* τῶν ἀργυρῶν μεγάλων δίσκων καὶ τῶν *σινίων*. Ἠπόρησαν οἱ κάτοικοι τῶν Ἰωαννίνων, ὅτε καλέσαντες αὐτὸν ἵνα παράσχῃ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν δι' εὐρὺν δίσκον προωρισμένον διὰ τὸν Σατράπην, ἤκουσαν τὸ βαρὺ αἴτημά του· μάτην τῷ εἶπον ἱκετεύοντες ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς των καὶ προσέφερον αὐτῷ, ἐν συνόλῳ προεκτιμῶντες τὴν ἐργασίαν του, μεγάλα ποσά. Ὁ τεχνίτης ἐπέμενεν· ἀλλ' ἤρκεσαν τρεῖς μόνοι θαυματουργοὶ κτύποι του, ἵνα ἐπέλθῃ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Καὶ λέγεται εἰπὼν τότε, ὅτι δὲν ἤθελε τὸ πολὺ χρῆμα τῶν ἀδελφῶν του, ἀλλὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀξίας τῆς τέχνης του.

Εἰς τὴν τοιαύτην χρυσόπλεκτον φωλεὰν δὲν εἶχε πατήσει τὸν πόδα του τοῦρκος· ὀλίγαι ἑκατοστύες γροσίων πληρονόμεναι εἰς τὴν Βαλιδὲν ἦσαν ὁ μόνος φόρος. Ἀλλ' ὅτε ἡ γαμψώνυξ τυραννία τοῦ Ἀλῆ ἐξηπλώθη ἐπὶ τὴν Ἤπειρον, ἡ μόνη πόλις τῶν Καλαρρυτῶν ἐπλήρωνε φόρον ἐτήσιον 50 χιλ. γροσίων καὶ ἄλλας πολλὰς ὑφίστατο χρηματικὰς θυσίας. Καὶ ὅμως διηγεῖται ὁ Πουκεβὶλ συγκινῶν ἡμᾶς: «Παρ' ὅλην ταύτην τὴν δυστυχίαν, ἐπειδὴ ἔχουσιν αὐτοδιοίκησιν καὶ μόνον τὸ φάντασμα τούρκου διοικητοῦ, τοῦ λεγομένου *σούμπαση*, ὅστις οὐδὲν τολμᾷ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀποινεῖ κατὰ τῶν ἐθίμων αὐτῶν, παραμυθοῦνται· εἶνε *κύριοι* τοῦ σώματος αὐτῶν· ἡ οἰκονομία, ἀρχὴ τοῦ πλούτου, καὶ ἡ δραστηριότης συγκρατοῦσιν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐλπίδι μέλλοντος καλλιτέρου· ὄντες ἀρκετὰ φιλοπόλιδες, ὥστε νὰ μὴ μεταχειρίζωνται εἰμὴ ἐλάχιστα εἴδη ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς πόλεως αὐτῶν κατασκευάζουσι τοὺς *σοφάδες* καὶ τοὺς τάπητας τοὺς ἀποτελοῦντας τὰ κυριώτερα σκεύη τοῦ οἴκου των, αἱ γυναῖκες αὐτῶν, ὑπείκουσαι εἰς προαιωνίους ἀπαραβάτους νόμους κατὰ τῆς πολυτελείας, ὀφείλουσι νὰ φορῶσιν ἐνδύματα ἐγχωρίου ἐργασίας· καὶ μόνον κόσμημα περισσότερον ἐπιτρέπεται αὐτοῖς τὰ μεταξωτὰ *μανδηλάκια* φορούμενα κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας, ἀπαγορεύονται δὲ εἰς αὐτὰς ῥητῶς τὰ κεντήματα, τὰ χρυσᾶ νήματα, τὰ σάλια καὶ τὰ γουναρικὰ τὰ ἐν χρήσει κατὰ τὴν ὑπόλοιπον Ἀνατολήν· οἱ ἐπιτρέποντες εἰς τὰς συζύγους των περισσὰ κοσμήματα θεωροῦνται ἀτιμασθέντες· ἂν δέ τις ἐνδυθῇ τὸ χρυσοκέντητον καὶ πολυέξοδον ἀλβανικὸν ἔνδυμα, ἂν παρεκτραπῇ τῆς οἰκογενειακῆς αὐταρκείας, θεωρεῖται ὡς ἀμφιβόλου διαγωγῆς καὶ χάνει τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν συμπολιτῶν του· τοιοῦτοι εἶναι οἱ θεσμοὶ τοῦ λαοῦ τούτου».

Τί ἐγένετο, ποῦ ἐξηλείφθη, πῶς διεσκορπίσθη ὅλον αὐτὸ τὸ ἁρμονικὸν σύμπλεγμα τῆς φιλοπονίας, τῆς καλλιτεχνίας καὶ τοῦ πλούτου; Ἔγιναν ἅρπαγμα τοῦ ἀνέμου κατὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Ἀλῆς, τὴν παραμονὴν τῆς μεγάλης ἐπανα-

στάσεως, ἐβύθισε τοὺς ὄνυχάς του εἰς τὴν ὀρεσίκτιστον αὐτὴν φωλεὰν, ἵνα ἀπαγάγῃ πλουσίους ὁμήρους, δεσμεύων τὸ μέλλον τῆς Ἠπείρου. Ἡ δημοτικὴ ποίησις ἔψαλε καὶ ἐδῶ τὸν *Γιάννην Λάμπρον*, ὃν ὁ πασᾶς ἔστυρεν εἰς τὴν ἀγχόνην, ὅτε ἠκούσθη ἡ βοὴ τῆς ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως, μετὰ δύο ἄλλων ἠπειρωτῶν ὁμήρων. Ἔκτοτε εἶδον τοὺς καλαρρυτιώτας ἀπάτριδας ἡ Κέρκυρα, ἡ Ζάκυνθος, ἡ Χαλκὶς, αἱ Πάτραι, αἱ Ἀθῆναι καὶ μεμονωμένους τινὰς ἐνιαχοῦ εἰς πόλεις λαμπρὰς τῆς Εὐρώπης. Παντοῦ δὲ ὅπου εὑρέθησαν διέσωσαν ἀκεραίας τὰς τῆς πρώτης των κοιτίδος παραδόσεις καὶ ἐπέδωκαν εἰς ὅλα τὰ ἔργα καὶ συνεισήνεγκον εἰς τῆς κοινῆς πατρίδος τὰς ἀνάγκας ἀκαταπαύστως, εἴτε διὰ τοῦ πλουσίου ὀβολοῦ, προϊόντος τῆς ἀκουράστου ἐργασίας των, ὅπως καὶ ὅλα τὰ τέκνα τῆς εὐάνδρου Ἠπείρου, εἴτε διὰ τῆς πολιτικῆς περινοίας των, ἧς τηλαυγὲς κορύφωμα παρίσταται ἐν τῇ ἱστορίᾳ μας ὁ πολιτικώτατος ἐκεῖνος ἀνὴρ Κωλέττης, (ἂν καὶ ὑπ' ἄλλων λέγεται συρρακιώτης, ἀλλ' εἶνε τὸ αὐτὸ), εἴτε διὰ τῆς ἐπιστήμης των, ἥτις ἀντιπροσωπεύεται καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἀλλ' ἰδοὺ εἰς τοὺς Καλαρρύτας φέγγει καὶ πάλιν τὸ γαλήνιον φῶς τῆς ἐλευθερίας καὶ τὸ σύννεφον παρῆλθε φερόμενον πρὸς βορρᾶν καὶ μέλλον νὰ ἀφήσῃ μετ' ὀλίγον ἐλεύθερον καὶ τὸν ὁρίζοντα τῆς Πρεβέζης, τοῦ Σουλίου, τῶν Ἰωαννίνων καὶ πέραν ἀκόμη. Ὡς δὲ πρὸς στιγμὴν ἐκπτοηθεῖσαι περιστεραὶ δὶς καὶ τρὶς περιφέρονται ἐπὶ τῶν πτερῶν διασιορπιζόμεναι καὶ, παρελθόντος τοῦ φόβου, ὅλαι ὁμοῦ ἐπανακάμπτουσιν εἰς τὸ πρῶτον μέρος ἀνὰ μία κατακαθήμεναι πάλιν, οὕτω καὶ τῆς Ἠπείρου πολλὰ τέκνα ἤδη θεωροῦσιν ὡς μίαν μόνην στιγμὴν τοὺς παρελθόντας αὐτοὺς χρόνους τοῦ διασκορπισμοῦ των, καὶ βαθμηδὸν ἰδοὺ ἐπανευρίσκουσιν ἀνὰ μίαν ἐλευθέρας τὰς φωλεάς των, εὐελπιζόμενα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀκόμη δούλους συμπολίτας των τὴν ἐλευθερίαν, ἀφοῦ ἐγνώρισαν τί σημαίνει δούλη πατρίς[1]!

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΛΕΜΒΟΣ

Ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν συζητήσεων» ἀναγινώσκομεν ἐνδιαφερούσας λεπτομερείας περί τινος μικροῦ καὶ περιέργου πλοίου, ὅπερ κινεῖται ἄνευ λέβητος, ἄνευ μηχανῆς, ἄνευ πυρός. Πρόκειται περὶ τῆς ἠλεκτρικῆς λέμβου τοῦ G. Trouvé. Ἡ λέμβος αὕτη, μήκους 5μ, 50, πλάτους 1μ, 20 καὶ βάρους 80 χιλιογράμμων, ἀναπλέει τὸν Σηκουάναν μεθ' ἱκανῆς ταχύτητος διὰ μόνης τῆς ἐνεργείας μικροῦ ἠλεκτρικοῦ κινητῆρος ὑπὸ τοῦ Trouvé κατασκευασθέντος. Εἶναι ὁμοία πρὸς τὰς συνήθεις λέμβους, φέρουσα μεταξὺ δύο θρανίων ἠλεκτρικὴν στήλην συνισταμένην ἐκ δύο συστοιχιῶν διὰ διττοχρωμικοῦ κάλεος λειτουργουσῶν καὶ βάρους 24 χιλιογράμμων. Ἡ στήλη αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν λέβητα τῆς ἀτμομηχανῆς, διότι παράγουσα ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα, τίθησι δι' αὐτοῦ εἰς κίνησιν μικρότατον παρὰ τὸ πηδάλιον τοποθετημένον κινητῆρα.

Ὁ κινητὴρ τοῦ συστήματος Siemens, τροποποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Trouvé, στρέφει ταχέως μικρὰν ἕλικα ἐντεθειμένην ἔν τινι τοῦ πηδαλίου ἐντομῇ. Τοιούτῳ τρόπῳ τὸ κωπήλατον πλοῖον μετασχηματίζεται προχειρότατα εἰς ἠλεκτρικόν. Διὰ τῆς ὠθήσεως δὲ ἐλατηρίου τινὸς ἡ ἕλιξ στρέφεται πάραυτα, τὸ δὲ πλοῖον κινεῖται.

Ἐν ἠρεμοῦντι ὕδατι εὐχερῶς διανύει, φέρον τρεῖς ἐπιβάτας, 5 χιλιόμετρα καθ' ὥραν. Ἐν αὐτῷ τῷ Σηκουάνᾳ δύναται νὰ διατρέξῃ 4 σχεδὸν χιλιόμετρα. Ἡ στήλη δύναται ἐπὶ πολλὰς ὥρας νὰ λειτουργήσῃ ἄνευ ἀπωλείας τῆς ἐνεργείας της· ἀντὶ δὲ 3 σχεδὸν φράγκων καθ' ἡμέραν δύναταί τις νὰ ταξιδεύῃ ἄνευ ἀτμομηχανῆς.

Πόση ἤδη ἐπετελέσθη πρόοδος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀορίστων ἐκείνων τοῦ κόμητος Moulin δοκιμῶν καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Jacobi ἐν τῷ Νέβᾳ γενομένων διὰ τοῦ πυροσκάφου!

Ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Ἠλυσίων πεδίων ἡ ἠλεκτρικὴ τοῦ Trouvé λέμβος θὰ διαπλεῖ τὴν λεκάνην, ἥτις θέλει περιβάλει τὸν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν δημοσίων ἔργων ἐκτεθέντα φάρον, οὕτω δὲ οἱ περίεργοι θὰ ἔχωσιν εὐκαιρίαν νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὰ ἐκτελεσθησόμενα νέα πειράματα. Π*

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Οἱ ὑπηρέται.

— Νικόλα, ἔλεγε προχθὲς ὁ κύριος Ν* πρὸς τὸν ὑπηρέτην του, ὅταν γυρίζω 's τὸ σπίτι, πάντοτε σ' εὑρίσκω νὰ κοιμᾶσαι.

— Αὐτὸ τὸ παθαίνω, ἀφέντη, γιατὶ δὲν εἰμπορῶ νὰ μείνω χωρὶς νὰ κάνω κἄτι τι.

* * *

— Μεγάλη δυστυχία μᾶς εἶνε, ἔλεγεν ἄλλος τις πρὸς τὸν ὑπηρέτην του, ὅτι δὲν εἰμποροῦμεν νὰ κάμωμεν χωρὶς ὑπηρέτας.

— Πόσῳ μεγαλίτερη εἶνε 's ἐμᾶς τοὺς ὑπηρέτας, ἀποκρίνεται οὗτος, ποῦ δὲν εἰμποροῦμε νὰ κάμωμεν χωρὶς ἀφεντικά!

* * *

Ὑπηρέτης ἔλεγε περὶ τοῦ κυρίου του:

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε τόσῳ βαρὺς, τόσῳ ἀμίλητος, ποῦ δὲν ἀνοίγει, ἀδελφὲ, μιὰ φορὰ τὸ στόμα· καὶ ἂν δὲν διάβαζα τὰ γράμματα ποῦ λαβαίνει, δὲν θὰ ἤξερα τίποτε γιὰ ταὶς δουλειαίς του.

* * *

Ἐν τινι ζαχαροπλαστείῳ:

Εἷς πελάτης. — Παιδὶ, τὰ γλυκύσματα δὲν εἶνε *φρέσκα* 'σὰν ἐκεῖνα ποῦ μᾶς ἔδωσες τὴν περασμένην Κυριακήν.

Ὁ ὑπηρέτης. — Ὦ Κύριε! πῶς γίνεται, ἀφοῦ εἶνε ὅλο ἀπὸ τὰ ἴδια...

* * *

Ἱσπανικὸν λόγιον:

Τὰ δάκρυα τῶν γυναικῶν εἶνε εὐθηνότατον ἐμπόρευμα, τὸ ὁποῖον φέρει μεγάλα κέρδη.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἐπὶ μακρὸν ἐπεκράτησε παρ' ἡμῖν ἡ δοξασία ὅτι πρωταίτιοι τῆς πλημμελοῦς τῶν πραγμάτων διαχειρίσεως εἶναι οἱ ὑπέρτατοι ἄρχοντες καὶ οἱ ὑπέρτατοι θεσμοί! Ἀλλὰ σήμερον ἐπείσθημεν, ὑποθέτω, ὅτι τοῦτο εἶναι ὑπεκφυγὴ τοῦ ζητήματος καὶ οὐχὶ λύσις. Ἐν διαστήματι ἐτῶν τεσσαράκοντα δύο μὲν κατελύσαμεν ὑπερτάτους ἄρχοντας, δύο δὲ ἐψηφίσαμεν συντάγματα, τὰ δὲ πράγματα πολὺ δὲν ἐβελτιώθησαν. Ἐντεῦθεν, ἐὰν δὲν θέλωμεν νὰ ἀμβλυωπῶμεν πρὸς τὸ φῶς τῆς μεμαρτυρημένης ἀληθείας, ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐν κοινοβουλευτικῇ πολιτείᾳ σωφρόνως ὠργανωμένῃ οἱ ὑπέρτατοι ἄρχοντες καὶ οἱ ὑπέρτατοι θεσμοὶ δὲν ἐνεργοῦσιν εἰμὴ ὅπως τὸ ἔθνος θέλει νὰ ἐνεργήσωσιν. Οἴκοθεν οὔτε ἀπολύτως ἀγαθοὶ εἶναι, οὔτε πονηροὶ ἀπολύτως· ἀλλ' ὥςπερ τὰ κάτοπτρα, ἀπεικονίζουσι τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὰ συμβαίνοντα πράγματα. Ἐὰν τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα χωλαίνωσι, δὲν πταίουσι τὰ κάτοπτρα· μάτην δὲ ἠθέλομεν ἐξακολουθεῖ νὰ θραύωμεν αὐτὰ προμηθευόμενοι νέα, διότι καὶ τὰ νέα, τὰς αὐτὰς θέλουσι παραστήσει εἰκόνας. (Κ. Παπαρηγόπουλος).

* * *

Τὸ ἔθνος τὴν ἰδίαν του ποθοῦν εὐημερίαν,
Ἂς τὴν παρέχ' εἰς ἑαυτὸ μὲ δύναμιν ἰδίαν.
Ἂς ἐπιβάλλῃ μόνον του καὶ ἂς τηρῇ τὸν νόμον.
Τὸ ἔθνος εἶνε πάντοτε σοφώτερον ἀτόμων.
Λαὸς ποὺ ὅπλα ἔλαβε καὶ ποὺ ἠλευθερώθη,
Διέῤῥηξε τὸν παιδικὸν χιτῶνα καὶ ἠνδρώθη·
Καὶ καθεσθεὶς ὁ ἥλιος εἰς τὸ πηδάλιόν του,
Εἰς τοὺς κινδύνους δύναται ν' ἀντισταθῇ τοῦ πόντου.

(Α. Ρ. Ῥαγκαβῆς).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Παρισινὴ ἐφημερὶς διηγεῖται τὸ ἑπόμενον νόστιμον συμβὰν κατά τινα ἑορτὴν τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ Λονδίνου εἰς ὄφελος τῶν πτωχῶν τῆς πόλεως.

Ἡ πριγκίπισσα τῆς Οὐαλίας, ἥτις ἐπιτυγχάνει πολὺ ὡς πωλήτρια, εἶχεν ἀναλάβει κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἑορτὴν τὴν πώλησιν φυτῶν, ὅπως κάμῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ἁδροτέραν εἰσπραξιν. Ἡ λαίδη Dudley ὑποδεικνύει εἰς τὴν πριγκίπισσαν κάποιον, ὅστις, ἂν καὶ ἐκ τῶν βαθυπλούτων ἐμπόρων τοῦ Ἄστους, ἐδεικνύετο ἀναίσθητος εἰς ὅλας τὰς παρατηρήσεις ὅπως προσφέρῃ τι.

— Πῶς ὀνομάζεται; ἐρωτᾷ ἡ πριγκίπισσα.

— Εἶνε ὁ κ. Ν...

— Καλά· θὰ ἴδῆτε τί θὰ τοῦ κάμω.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Κροῖσος εὑρίσκετο ἀκριβῶς κεχηνὼς ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης τῆς Α. βασιλικῆς ὑψηλότητος.

— Κύριε Ν..., λέγει αὕτη μεγαλοφώνως. Οὗτος, κατακόκκινος ἐκ συγκινήσεως, πλησιάζει.

— Κύριε Ν.., ἐξακολουθεῖ ἡ πριγκίπισσα, κάμνω συλλογὴν αὐτογράφων, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ δώσητε τὴν ὑπογραφήν σας.

Ταῦτα λέγουσα ἡ πριγκίπισσα ἔτεινε γραφίδα καὶ τεμάχιον χάρτου εἰς τὸν ἔμπορον.

Πῶς νὰ ἀποκρούσῃ τοσοῦτον κολακευτικὴν πρόσκλησιν; Ὁ καλός μας ἔμπορος ὑπογράφει διὰ τρεμούσης χειρός.

— Κυρίαι, λέγει τότε ἡ πριγκίπισσα πρὸς τὴν ἀκολουθίαν της, ἐλᾶτε νὰ εὐχαριστήσωμεν ὅλαι τὸν κ. Ν... διὰ τὸ γραμμάτιον τῶν χιλίων λιρῶν, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψε πρὸς ὄφελος τῶν πτωχῶν.

Αἱ ἐφημερίδες τῆς Νέας Ὑόρκης ἀναγράφουσιν ὅτι δώδεκα κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης συνέστησαν Ἑταιρίαν ἐντελῶς καινότροπον, sui generis, ἐν ᾗ ἄλλα μέλη δὲν γίνονται πλέον δεκτά. Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρίας, ἐκ κοινῆς τῶν μελῶν προσφορᾶς προελθοῦσα, ἀποτελεῖται ἐκ κομψοτάτου φερέτρου εἰς δώδεκα χωρίσματα διῃρημένου, ἐντὸς ἑκάστου τῶν ὁποίων εἶνε τεθειμένη φιάλη ἐξαιρέτου οἴνου Ξερές. Κατ' ἔτος τὰ μέλη τῆς Ἑταιρίας συνέρχονται, ἐξάγουσι τὸ φέρετρον ἐκ τῆς θήκης του, καὶ ἄν τις αὐτῶν ἀπέθανε, οἱ ἄλλοι κενοῦσιν ἐν σιγῇ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ φιάλην, ἐκφωνοῦντες ὅσον τὸ δυνατὸν θερμότερον πανηγυρικὸν ὑπὲρ τοῦ μακαρίτου. Τηροῦσι πρακτικὰ τῶν ἀπαγγελλομένων νεκρολογιῶν, καὶ θέτουσιν αὐτὰ ἐντὸς τῆς κενῆς φιάλης, ἣν ἐπαναθέτουσιν ἐν τῷ φέροντι τὸ ὄνομα τοῦ θανόντος χωρίσματι. Ὁ ἔσχατος ἐπιζήσων θέλει κενώσει τὴν φιάλην τοῦ πρὸ αὐτοῦ θανόντος, ὡς καὶ τὴν ἰδικήν του, θ' ἀπαγγείλῃ τὸν ἐπικήδειον τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου του, καὶ θέλει θέσει τὸ πρακτικὸν τοῦ ἐκφωνηθέντος λόγου ἐν τῷ φερέτρῳ μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ νεκρολογίας. Θέλει δ' ἐκλέξει πρόσωπόν τι ὅπως ἐμπιστευθῇ, μετὰ τὸν θάνατον καὶ αὐτοῦ, τὸ φέρετρον.

Αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες προστιθεῖσιν ὅτι ὁμοία ταύτῃ Ἑταιρία, ἐν Κιγκινάτῃ συστᾶσα, διελύθη τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀποθανόντων πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς.

Κατὰ τὴν γενομένην ἐσχάτως ἀπογραφὴν, ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἀνέρχεται νῦν εἰς 35 ἑκατομμύρια ἤτοι ἐντὸς ἓξ ἐτῶν αὐξήθη ἐπὶ 4 ἑκατομμύρια.

Ἡ ἐφημερὶς «Bund» δημοσιεύει τὴν ἀκόλουθον περίεργον στατιστικὴν, ἐξ ἧς καταφαίνεται ἡ μέχρι τοῦδε ἐπέκτασις τοῦ δικαιώματος τοῦ

1. Ἐφημερὶς

ψηφίζειν εἰς τὰ κυριώτερα ἔθνη, παρ' οἷς ἰσχύει.

Ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσιν 9,691,261 ἐκλογεῖς, ἤτοι 26,3 τοῖς 100 ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων.

Ἐν Ἑλβετίᾳ 642,552 ἐκλογεῖς, ἤτοι 24,2 τοῖς 100. Ἐν Γερμανίᾳ 8,523,446 ἐκλογεῖς, ἤτοι 20,2 τοῖς 100. Ἐν Ἀγγλίᾳ, 2,719,590, ἤτοι 11, 5 τοῖς 100. Ἐν Αὐστρίᾳ 1,242,946 ἐκλογεῖς ἢ 5, 9 τοῖς 100. Ἐν Πορτογαλίᾳ 216, 688, ἤτοι 5, 4 τοῖς 100. Ἐν Ἰταλίᾳ 605,007 ἐκλογεῖς, ἤτοι 2, 2 τοῖς 100. Ἐν Βελγικῇ 63, 278 ἐκλογεῖς, ἤτοι 1, 8 τοῖς 100 ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων.

Οὕτω ἡ γαλλικὴ Δημοκρατία ἀριθμεῖ σχετικῶς πρὸς τοὺς κατοίκους αὐτῆς πλειοτέρους ἐκλογεῖς καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀρχαιοτέραν χώραν τῆς γενικῆς ψηφοφορίας, τὴν Ἑλβετίαν. Ἴσως ὅμως, ἐὰν καὶ ἡ Ἑλλὰς εἶχε τόπον ἐν τῷ ἀνωτέρῳ πίνακι, θὰ ἠδύνατο νὰ διαμφισβητήσῃ τὰ πρωτεῖα καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Γαλλίαν, χάρις εἰς τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν παιδίων καὶ τῶν τεθνεώτων ἐκλογέων, οἵτινες δὲν λείπουσι ποτὲ ἐκ τῶν ἐκλογικῶν αὐτῆς καταλόγων.

Ἐσχάτως εἷς τῶν ἀκολούθων τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας προσήνεγκεν αὐτῷ πολυτελῆ κάλαμον, ἔχοντα τὴν ἰδιότητα νὰ ἦναι πλήρης μελάνης, ἐφ' ὅσον τὸν μεταχειρίζεται ὁ γράφων. Ὁ Γουλιέλμος Α' ἀπεκρίνατο μειδιῶν· «Ἐγὼ ἐπεθύμουν κάλαμον γράφοντα μόνον ἀγαθὰ καὶ ἀληθῆ, οὐδέποτε δὲ ψεύδη. Τοιαύτην δὲ γραφίδα θὰ προσέφερον δωρεὰν πρὸς ἕκαστον δημοσιογράφον».

Ὁ διάσημος Νέλσων ἔλεγε· «Πᾶσαν τοῦ βίου μου τὴν ἐπιτυχίαν ὀφείλω εἰς τὴν συνήθειαν νὰ εἶμαι πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν κατὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους».

Εἷς Ἀναγνώστης

ΥΓΙΕΙΝΗ

Τὰ παγετώδη ποτά.

Μία τῶν συχνοτάτων αἰτιῶν τῶν διαταράξεων τῶν λειτουργιῶν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ἐν ὥρᾳ θέρους εἶναι ἡ χρῆσις καὶ κατάχρησις τῶν παγετωδῶν ποτῶν.

Ἐὰν, ἐνῷ τὸ σῶμα εὑρίσκεται ἐν ἐφιδρώσει, πίητε ψυχρότατον ἢ παγετῶδες ὕδωρ, τὴν παραγομένην ψύξιν διαδέχεται ἰσχυρὰ ἀντίδρασις, ὅπερ εἶνε ὠφελιμώτατον· ἀλλ' ἐνίοτε ἐπέρχεται γενικὴ τοῦ σώματος ψύξις. Τὸ ὕδωρ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῶν παρειῶν τοῦ στομάχου ποσότητά τινα θερμαντικοῦ. Τί δὲ συμβαίνει τότε τοῦ στομάχου μὴ ἔχοντος οἷαν καὶ τὸ δέρμα θερμοκρασίαν;

Ἐπειδὴ ἡ ἰσορροπία τείνει νὰ ἀποκατασταθῇ, ὁ στόμαχος καὶ τὰ λοιπὰ σπλάγχνα ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τοῦ δέρματος τὸ ἐλλεῖπον αὐτοῖς θερμαντικόν. Ἡ θερμασία τοῦ δέρματος ταπεινοῦται καὶ ἡ διαφόρησις παύει. Ἰσχυρὰ αἵματος εἰσροὴ συμβαίνει εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα, ἧς ἕνεκα δυνατὸν νὰ γεννηθῶσι συμφορήσεις καὶ φλεγμοναὶ δυνάμεναι ταχέως νὰ διακινδυνεύσωσι τὴν ζωήν.

Ἐκ δὲ τοῦ νευρικοῦ συττήματος παρατηρεῖ τις ἐνίοτε ἐπερχομένους, μετὰ πόσιν ψυχροῦ ὕδατος ὑφ' οὓς ὅρους προείπομεν, πόνους, τετανικὴν τῶν σιαγόνων σύσπασιν καὶ συγκοπάς. Ἀναφέρονται μάλιστα περιπτώσεις αἰφνιδίου θανάτου.

Ἰσχυρὰ ἀνεπτύχθη τοῦ στομάχου φλεγμονὴ εἰς ἄτομόν τι μετὰ βρῶσιν τριῶν ἢ τεσσάρων παγωτῶν ἐν μιᾷ ἑσπέρᾳ. Πασίγνωστον δὲ εἶναι πόσον εἶναι συχναὶ αἱ περιπτώσεις τῆς χολέρας ἢ τῆς χολερίνης ἕνεκα ἀκαίρου χρήσεως παγετωδῶν ποτῶν.

Γνωστὸν εἶναι ἐπίσης πόσον εἶναι συχναὶ αἱ βρογχίτιδες καὶ αἱ συμφορήσεις τοῦ στήθους ἕνεκα ἀσυνέτου χρήσεως ψυχρῶν ποτῶν. Αὐτὴ ἡ τῆς πνευμονικῆς φθίσεως ἀνάπτυξις παρετηρήθη εἰς ἀνθρώπους πιόντας ψυχρὸν ὕδωρ, ἐνῷ τὸ σῶμα εὑρίσκετο ἐν ἐφιδρώσει.

Τὰ ἐπερχόμενα κακὰ εἶναι ἔτι μᾶλλον βαρύτερα, ἐὰν συμπέσῃ κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ψυχροῦ ποτοῦ νὰ συνυπάρχωσιν οἱ ἑπόμενοι ὅροι:

1ον. Προηγουμένη τοῦ σώματος θέρμανσις· 2ον. Κενότης τοῦ στομάχου κατὰ τὸν χρόνον τῆς πόσεως. 3ον. Πόσις μεγάλης ποσότητος ἐν δεδομένῳ χρόνῳ. 4ον Ταπεινὴ τοῦ ποτοῦ θερμοκρασία.

Ποῖαι εἰσὶν αἱ ληπτέαι προφυλάξεις πρὸς πρόληψιν τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος δεινῶν;

Πάντες οἱ ἰατροὶ παραγγέλλουσιν ἐκ συμφώνου τὰ ἑξῆς·

1ον. Τὴν εἰς τὸ ὕδωρ προσθήκην ξένης τινὸς οὐσίας ἢ τοὐλάχιστον σακχάρου ἢ μικρᾶς ποσότητος οἴνου.

2ον. Τὴν κατὰ μικρὸν πόσιν καὶ τὴν ἐφ' ὅσον ἔνεστι μακρότερον χρόνον διατήρησιν τοῦ ποτοῦ ἐν τῷ στόματι πρὸ τῆς καταπόσεως.

3ον. Τὴν πρὸ τοῦ ψυχροῦ ποτοῦ λῆψιν στερεᾶς τινος τροφῆς, ἔστω καὶ ἐν μικροτάτῃ ποσότητι, οἷον ἄρτου, διπυρίτου, σοκολάτας, κ.τ.λ.

4ον. Τὴν ἐν τοῖς χροῖς καὶ ταῖς συναναστροφαῖς χρῆσιν ἐλαφροῦ τείου, *πούντς* ἢ ἄλλου τινὸς οἱουδήποτε θερμοῦ ποτοῦ, ὑπὸ τῶν ἐχόντων θερμὸν τὸ σῶμα.

5ον. Ἐν ᾗ περιπτώσει, καταφρονῶν τις τῶν ἐπερχομένων κακῶν, θέλει νὰ κάμῃ χρῆσιν παγετωδῶν ποτῶν, τὸ μετὰ ῥουμίου μελίκρατον ἐλαφρῶς ἐρεθιστικὸν ὂν βλάπτει ὀλιγώτερον ἢ τὰ ἐκ *κρέμας* καὶ πρὸ πάντων τὰ ἐκ καρπῶν παγωτά.

6ον. Τέλος τὰ πολυάριθμα καὶ ποικίλα κακὰ τὰ ἐπακολουθοῦντα τῇ χρήσει παγετώδους τινὸς ῥευστοῦ παρέρχονται ἐνίοτε ταχέως, λαμβανομένου θερμοῦ τινος ποτοῦ. Ἐν ταῖς συναναστροφαῖς τὸ τέϊον, τὸ *πούντς* ἐξουδετεροῦσι συχνότατα τὰ ὀλέθρια τῶν παγωτῶν ἀποτελέσματα.

Π*.

ΑΘΗΝΗΣΙ, — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΣΜΟΝΟΙΑΣ».